

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3141/2014. (V. 9.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	654
3142/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	664
3143/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	670
3144/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	673
3145/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	675
3146/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	679
3147/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	681
3148/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	684
3149/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	685
3150/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	690
3151/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	693
3152/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	696
3153/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	698
3154/2014. (V. 9.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	701

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3141/2014. (V. 9.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *Dr. Pokol Béla* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával és *Dr. Bragyova András*, *Dr. Kiss László*, valamint *Dr. Lévay Miklós* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t :

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.III.37.512/2014/3. számú végzése, valamint az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény 15. § (1) bekezdés *b*) pontja – az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésére és XV. cikk (2) bekezdésére alapított – alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény 15. § (1) bekezdés *b*) pontja – az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésére alapított – alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az ügyvéd által képviselt Együtt – a Korszakváltók Pártja (székhelye: 1123 Budapest, Alkotás utca 17–19., nyilvántartó bíróság neve és a nyilvántartási szám: Fővárosi Törvényszék, 15146) (a továbbiakban: I. rendű indítványozó) és Szigetvári Viktor (a továbbiakban: II. rendű indítványozó; a továbbiakban együtt: indítványozók) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján, 2014. április 29-én alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúriánál, az Alkotmánybírósághoz címezve.
- [2] Az indítványozók az alkotmányjogi panaszban azt kérelmezték, hogy az Alkotmánybíróság az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény (a továbbiakban: Vjt.) 15. § (1) bekezdés *b*) pontját, valamint a Kúria Kvk.III.37.512/2014/3. számú végzését – a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 1063/2014. számú határozatára is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg, mivel ezek az álláspontjuk szerint sértik az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdését, és a XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben a XV. cikk (2) bekezdését.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz közvetlen előzményéhez tartozik, hogy az NVB az 1063/2014. számú határozatában, és az annak mellékletét képező jegyzőkönyvben állapította meg az országgyűlési képviselők 2014. évi választása országos listás szavazásának eredményét. A határozat melléklete szerinti jegyzőkönyvben került megállapításra, hogy az országgyűlési képviselők 2014. évi választásán az egyes országos listák hány mandátumra jogosultak, és a mandátumra jogosult országos listákról mely jelöltek jutottak mandátumhoz.
- [4] Az NVB határozat ellen az indítványozók terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, az I. rendű indítványozó mint jelölő szervezet, a II. rendű indítványozó mint az egyik érintett országos listán szereplő jelölt. A Kúria elé terjesztett felülvizsgálati kérelmükben az indítványozók az NVB határozat alaptörvény-ellenességét állították. A felülvizsgálati kérelmükben előadták, hogy az NVB támadott határozata azzal, hogy a Vjt. 15. § (1) bekezdés

- b)* pontja alapján a győztes egyéni jelöltekre jutó töredékszavazatokat az országos listás eredmény megállapítása során figyelembe vette, sérti az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdését, valamint a XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben a XV. cikk (2) bekezdését. Felülvizsgálati kérelmükben kifejtettük, hogy azért nem indítványozzuk az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerinti alkotmánybíróági eljárás kezdeményezését, mert az meggátolná a Ve. szerinti eljárási határidők megtartását.
- [5] A felülvizsgálati kérelem tárgyában a Kúria 2014. április 26. napján hozta meg döntését. A Kúria Kvk. III.37.512/2014/3. számú végzésében érdemi vizsgálat nélkül utasította el az indítványozók felülvizsgálati kérelmét. A Kúria döntésében hangsúlyozta, hogy felülvizsgálati kérelmet a Ve. 223. § (3) bekezdése szerint jogszabálysértésre lehet alapítani, azonban a választási rendszer, illetőleg az annak alapját képező normarendszer felülvizsgálatára nincs hatásköre, jogalkotási kérdésekben az egyedi ügyben született határozat felülvizsgálata során nem foglalhat állást. Mivel a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazta, hogy a támadott NVB határozat milyen okból jogszabálysértő, a megjelölt jogszabályhelyekhez kapcsolódóan valójában milyen tényleges jogszabálysértés történt, a Kúria megállapította, hogy az indítványozók felülvizsgálati kérelme érdemi vizsgálatra alkalmatlan.
- [6] 3. Az indítványozók a fentiekben ismertetett előzmények után a Ve. 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő a Kúria Kvk.III.37.512/2014/3. számú végzése ellen.
- [7] Alkotmányjogi panaszukban a Vjt. 15. § (1) bekezdés *b)* pontjának, valamint a Kúria Kvk.III.37.512/2014/3. számú végzésének – az NVB 1063/2014. számú határozatára is kiterjedő hatályú – megsemmisítését indítványozták az alábbi indokok alapján.
- [8] 3.1. Az indítványozók mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadása, és érdemi elbírálása mellett érvelnek, tekintettel arra, hogy a befogadás tartalmi és alaki feltételei teljesülnek.
- [9] Az indítványozók számos korábbi alkotmánybíróági határozatban kifejtett jogértelmezést idéznek és tartják azokat irányadónak, tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése és a XXIII. cikk (1) bekezdése lényegében azonos az előző Alkotmány 70. § (1), és 70/A. § (1) bekezdésével, továbbá az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdése szövegszerűen megegyezik a korábbi Alkotmány 71. § (1) bekezdésével.
- [10] 3.2. Az indítványozók felidézik az Alkotmánybíróóság egy korábbi döntését, mely szerint „az Országgyűlés széles döntési szabadsággal rendelkezik a választási rendszer megválasztása, a választási eljárás szabályainak megállapítása során. A törvényhozó szabadon határozza meg a választókerületi rendszereket, a jelöltállítás, a szavazás és a mandátumszerzés rendjét. Az Országgyűlés ezt a döntési szabadságát a választójogi szabályok megalkotása során is, csak az Alkotmány keretei között gyakorolhatja, úgy köteles ezeket a szabályokat meghozni, hogy azok az Alkotmány rendelkezéseivel ne ütközzenek, Alkotmányban szabályozott alapvető jogot alkotmányellenes módon ne korlátozzanak.” [63/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 509, 513.] Az indítványozók szerint a választási rendszer meghatározásának szabadságából következik, hogy a többségi, arányos vagy egyes rendszer alkalmazása önmagában nem veti fel a szavazatok egyenlő súlyának sérelmét, azonban a megalkotott választási rendszeren, illetve egyes rendszer esetében annak részelemein belül a szavazatok egyenlő súlyozásának követelményétől csak alkotmányos indokkal lehet eltérni. Kifejtik, hogy az Országgyűlés az új Ve. és Vjt. megalkotásával jellemzően egy kétszavazatos, három alrendszerrel tartalmazó választási rendszert vezetett be. Egyrészt a 106 egyéni választókerületben egyfordulós, érvényességi küszöb nélküli relatív többségi rendszer érvényesül, másrészt a választópolgárok közvetlenül, országos pártlistákra leadott szavazataival a rendszer arányos elemében listás mandátumok szerezhetőek meg, valamint ugyancsak ezen, a pártok országos listáiról lehet mandátumot szerezni az egyéni választókerületben leadott egyes szavazatokkal. Ez utóbbi, a töredékszavazatokkal megszerezhető országos listás mandátumoknak az a rendeltetése a választási rendszeren belül, hogy az egyéni választókerületekben leadott szavazatokkal összefüggő kompenzációt valósítsanak meg.
- [11] A Vjt. támadott 15. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint a győztes jelöltre leadott, a második legtöbb szavazatot elérő jelölt eggyel növelt szavazatainak kivonása után fennmaradó szavazatok is töredékszavazatnak minősülnek (a továbbiakban: „győztes kompenzáció”), amelyekkel így az országos listáról mandátumot lehet szerezni, ezért ellentétes a választójog egyenlőségének elvével.
- [12] Az indítvány szerint a választójog egyenlőségét kimondó 2. cikk az Alaptörvényben ugyan nem az alapvető jogokat elismerő *Szabadság és felelősség* részben található, azonban a választójog mint Alaptörvényben biztosított jog egyik lényegi jellemzőjét képezi. A választójog egyenlősége nem pusztán ebből, az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdéséből következik, hanem az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal

összefüggésben a diszkrimináció-tilalmat előíró XV. cikk (2) bekezdéséből is, mely már egy korábbi alkotmánybíróági határozat alapján is speciális egyenlőségi szabálynak volt tekinthető.

- [13] Az indítványozók hivatkoznak a 809/B/1998. AB határozatban kifejtettekre: „[a] választójog egyenlőségének alkotmányos elve két követelményt támaszt a választási törvény megalkotójával szemben: egyrészt a választójog a választópolgárok szempontjából azonos értékű legyen, másrészt a szavazatok lehetőleg azonos súlyúak legyenek egy-egy képviselő megválasztásánál.” (ABH 2000, 783, 784). Az alkotmányjogi panasz szerint ez azt zárja ki, hogy egyik választópolgár több szavazatot adhasson le, mint egy másik választó, míg a szavazatok lehetőség szerinti arányos súlya azt a követelményt támasztja, hogy lehetőség szerint azonos mértékben eredményezzen mandátumot minden egyes szavazat. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából az is következik, hogy a szavazatok egyenlő súlyának, mint a választójog lényegi részét képező egyenlőségen keresztül megvalósuló korlátozására ennek megfelelően a szükségesség-arányosság követelményének megtartásával van alkotmányos lehetőség.
- [14] A vesztes egyéni jelöltre leadott szavazatok kompenzálásának alkotmányos indoka a szavazatok lehetőség szerint azonos súlyának elősegítése, hiszen kompenzáció nélkül a vesztes jelöltre leadott szavazatok súlya nulla lenne.
- [15] A Vjt. 15. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti „győztes kompenzáció” is csak akkor felel meg az Alaptörvény rendelkezéseinek, ha annak alkotmányos indoka van. E körben kiemelik az indítványozók, hogy a győztes jelöltre leadott szavazatok súlya az egyet szükségképpen meghaladja, ez az alkotmányos indok nem szolgálhat a „győztes kompenzáció” alapjául, hiszen eleve felülsúlyozott a győztes jelöltre leadott szavazat. Az indítvány külföldi példákkal szemlélteti, hogy a „győztes kompenzáció” lehetséges alkotmányos indoka lehet a kormányozhatóság, a stabil kormánytöbbség létrejöttének elősegítése, azonban a Vjt. által bevezetett vegyes választási rendszer a korábbi magyar választási rendszerhez képest erősebben többségi jellegű, így az indítványozó álláspontja szerint a kormányozhatóság érdekében további korrekcióra nincsen elkerülhetetlenül szükség.
- [16] Az indítványozók szerint a Vjt. 15. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti „győztes kompenzációnak” nincs olyan alkotmányos indoka, amely elkerülhetetlenül szükségessé tenné a szavazatok súlyára vonatkozó követelmény – a relatív többségi rendszerelem lényegéből nem következő – korlátozását, ezért ellentétes az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésével, valamint az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével.

II.

- [17] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„2. cikk (1) Az országgyűlési képviselőket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.”

„XXIII. cikk (1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

- [18] 2. A Vjt. támadott rendelkezésének szövege:

„15. § (1) Töredékszavazatnak minősül az egyéni választókerületben
[...]

b) a mandátumot szerző jelölt szavazataiból a második legtöbb szavazatot elérő jelölt eggyel növelt szavazatainak kivonása után fennmaradó szavazatszám.”

- [19] 3. Az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés a Kúria Kvk.III.37.512/2014/3. számú végzése.

III.

- [20] Az alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott formai és tartalmi követelményeknek megfelel.
- [21] Az alkotmányjogi panasz a Ve. 233. § (1) bekezdésében írt határidőben érkezett: az indítványozók a támadott végzést 2014. április 26-án vették át, panaszukat pedig 3 napon belül, április 28-án nyújtotta be a Kúriához, az Alkotmánybírósághoz címezve. A kérelem megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek.
- [22] A jelen esetben a választás eredményének megállapításakor közvetlenül alkalmazott jogszabály érdemi vizsgálatának elkerülése vagy elhalasztása az eredmény további megkérdőjelezését tenné lehetővé, ezért indokolt lehet a panasz mindkét elemének érdemi vizsgálata.
- [23] Tekintettel arra, hogy az indítványozók a kúriai eljárásban kérelmezők voltak, az Abtv. szerinti érintettség megállapítható. Az indítványozók Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkoznak, és a panasz érdemi elbírálást igénylő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel.
- [24] Az indítványozók az alkotmányjogi panaszban hivatkoznak az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésének sérelmére is. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alaptörvény ezen rendelkezése nem tekinthető olyan, az Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek a vélt sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani, mivel a rendelkezés önmagában nem alapvető jogot, hanem a választásokkal kapcsolatos alkotmányos alapelvet, elvárást és eljárási garanciát tartalmaz, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványelemet visszautasította.
- [25] Az Alkotmánybíróság a befogadási eljárás lefolytatásának mellőzésével, az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panaszt érdemben bírálta el.

IV.

- [26] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt megvizsgálva az alábbi megállapításokat tette.
- [27] 1.1. Az indítványozók szerint a Vjt. 15. § (1) bekezdés *b*) pontja az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben a XV. cikk (2) bekezdésében szereplő hátrányos megkülönböztetés tilalmát sérti. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint olyan általános egyenlőségi szabály, amely az alapvető jogok tekintetében – így a választójog tekintetében is – irányadó. Hasonlóan fogalmazott a 22/2005. (VI. 17.) AB határozat is, amikor megállapította, hogy az „egyenlő választójog speciális egyenlőségi szabálynak tekinthető a hátrányos megkülönböztetés tilalmáról rendelkező 70/A. § (1) bekezdéséhez képest.” [ABH 2005, 246, 258.] Az indítványozók több helyen hivatkoztak a 809/B/1998. AB határozat azon megállapítására is, hogy a választójog egyenlőségének részét képezi, hogy „a szavazatok lehetőleg azonos súlyúak legyenek egy-egy képviselő megválasztásánál.” (ABH 2000, 783, 784.) Utalnak arra is, hogy mind a választójogot – az országgyűlési választások vonatkozásában, a magyarországi lakóhellyel rendelkező kivételével –, mind a hátrányos megkülönböztetés tilalmát az Alkotmánnyal azonos módon szabályozza az Alaptörvény, ezért az Alkotmánybíróság korábbi joggyakorlata továbbra is irányadó, figyelemmel az 1/2013. (I. 7.) AB határozat Indokolásának [50] és [88] bekezdéseire, és a 42/2012. (XII. 20.) AB határozat Indokolásának [23] bekezdésére is.
- [28] Amint a 63/B/1995. AB határozat is kimondta: „[...] az Országgyűlés széles döntési szabadsággal rendelkezik a választási rendszer megválasztása, a választási eljárás szabályainak megállapítása során. A törvényhozó szabadon határozza meg a választókerületi rendszereket, a jelöltállítás, a szavazás és a mandátumszerzés rendjét. Az Országgyűlés ezt a döntési szabadságát a választójogi szabályok megalkotása során is, csak az Alkotmány keretei között gyakorolhatja, úgy köteles ezeket a szabályokat meghozni, hogy azok az Alkotmány rendelkezéseivel ne ütközzenek, Alkotmányban szabályozott alapvető jogot alkotmányellenes módon ne korlátozzanak.” [ABH 1996, 509, 513.] Az Alkotmánybíróság ezért eddig tartózkodott a választási rendszer, illetve a rendszer valamely eleme (többségi elem, arányos elem, kompenzációs elem) egészének felülvizsgálatától, egyes szabályozási megoldásokat azonban érdemben megvizsgált.
- [29] A Vjt. vegyes választási rendszert tartalmaz, a többségi és az arányos választási rendszer egyes jellemző elemeit vegyíti. A 809/B/1998. AB határozat szerint „[a] választójog egyenlőségének alkotmányos elve két követelményt támaszt a választási törvény megalkotójával szemben: egyrészt a választójog a választópolgárok szempontjából azonos értékű legyen, másrészt a szavazatok lehetőleg azonos súlyúak legyenek egy-egy képviselő megválasztásánál.” (ABH 2000, 783, 784.) A szavazatok azonos értéke – amely alatt a jelen határozat azt érti, hogy

az egyik választópolgár ne adhasson le több szavazatot, mint a másik – feltétel nélküli, a szavazatok egyenlő súlya azonban nem abszolutizálható, hiszen: „A választójog egyenlősége nem jelenti és nem is jelentheti a választáskor kifejezett politikai akaratok csorbíthatatlanul egyenlő érvényesülését. Bár az Alkotmány kinyilvánítja a választójog egyenlőségét, az állampolgári politikai akarat képviselői útján való, azaz közvetett érvényesülése természetszerűleg aránytalanságot eredményez. Az állampolgár valamely párt politikai orientáltságának elfogadásával és támogatásával vállalja a választás előre pontosan meg nem állapítható következményeit.” [3/1991. (II. 7.) AB határozat, ABH 1991, 15, 17–18.]

- [30] Az indítványozók szerint ugyanakkor a szavazatok egyenlő súlyának korlátozása a szükségesség és arányosság követelményére figyelemmel lehetséges, hiszen ez a választójoggal összefüggő megkülönböztetésként értelmezhető. Bár a választási rendszer meghatározásának szabadságából következően a többségi, arányos vagy vegyes választási rendszer önmagában nem sérti a szavazatok egyenlő súlyát, de a rendszer egyes részlemei vizsgálhatók ebből a szempontból. Jelen esetben a töredékszavazatokkal megszerezhető országos listás mandátumoknak az egyik rendeltetése az, hogy az egyéni választókerületekben leadott szavazatokkal összefüggő kompenzációt valósítsanak meg. Ez a vesztes jelöltre leadott szavazatok súlyát növeli, e szavazatok érvényesülését segíti elő. A Vjt. támadott szabálya értelmében azonban a győztes jelöltre leadott, a második legtöbb szavazatot elérő jelölt eggyel növelt szavazatainak kivonása után fennmaradó szavazatok is töredékszavazatnak minősülnek, így a győztes jelöltre leadott szavazatok is nagyobb súllyal érvényesülhetnek, mert több, mint egy mandátumot (egy egyéni választókerületben elnyert mandátumot) lehet megszerezni velük.
- [31] 1.2. Az alkotmányjogi panasz vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az Alaptörvény – az Alkotmányhoz hasonlóan – a választójog gyakorlásának pontosabb kereteiről, és magáról a választási rendszerről néhány választási alapelv előírásán kívül, közvetlenül nem tartalmaz részletesebb rendelkezéseket, a törvényhozásra bízva a választási rendszerre vonatkozó szabályok megalkotását, így a garanciarendszer kialakítását is. Így továbbra is irányadó az az Alkotmánybíróság gyakorlatából származó alapvető tétel, amely szerint „[...] az Országgyűlés széles döntési szabadsággal rendelkezik a választási rendszer megválasztása, a választási eljárás szabályainak megállapítása során. A törvényhozó szabadon határozza meg a választókerületi rendszereket, a jelöltállítás, a szavazás és a mandátumszerzés rendjét” [63/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 509, 513.], valamint, hogy e törvényhozói szabadságnak csak az Alaptörvény szab kereteket, és az, hogy alapvető jogot alapvető törvény-ellenes módon ekkor sem lehet korlátozni. Az arányos képviselő elvét az Alaptörvény szövegszerűen nem rögzíti, és ez az Alaptörvényből nem is következik kényszerítően.
- [32] A törvényhozó széles mozgásteret természetesen nem jelenti azt, hogy az Alaptörvény rendelkezéseiből ne következnenek olyan követelmények, amelyek a választási rendszerre vonatkozó szabályok alkotmányossági mércéjéül szolgálnak. Az indítvánnyal érintett alkotmányjogi kérdés e követelmények közül azokat érinti, amelyek az általános jogegyenlőségi szabály speciális formájának tekintendő egyenlő választójogból fakadnak. Az egyenlő választójog elvét az országgyűlési képviselők megválasztása kapcsán az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdése tartalmazza. Ez önmagában nem alapvető jog, hanem alkotmányos alapelv, Alaptörvényben szabályozott garancia, ezért ennek sérelme sem az alapjogokra vonatkozó, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében szabályozott szükségességi és arányossági teszt szerint ítéltető meg. [Hasonlóan: 32/2004. (IX. 14.) AB határozat, ABH 2004, 446, 453.]
- [33] Amint az indítványozók is kifejtették, a választójog egyenlősége, mint alkotmányos alapelv, a választójog egyenlő értékűségét (plurális választójog kizárását) mint abszolút követelményt, és a szavazatok lehetőség szerinti – relatív – azonos súlyának követelményét jelenti. Ez utóbbi azonban nem jelenti és nem is jelentheti a kifejezett politikai akaratok csorbíthatatlanul egyenlő érvényesülését. A törvényhozónak törekednie kell arra, hogy közel azonos számú szavazó döntése eredményezzen mandátumot, és nem lehet az a mandátumkiosztás célja, hogy egyes választói csoportokhoz tartozó személyek indokolatlanul hátrányosabb helyzetbe kerüljenek másokhoz képest. A 22/2005. (VI. 17.) AB határozat azt is kimondta, hogy: „A választójog egyenlő értékűsége azt jelenti, hogy minden választópolgár azonos számú szavazattal rendelkezik, és a szavazatszámolásnál minden szavazat ugyanannyit ér. [...] A tartalmi egyenlőség szempontjából annak nincs jelentősége, hogy az országgyűlési képviselő-választás során konkrétan hány szavazat eredményez mandátumot. A többségi rendszerekben ugyanis a megegyező nagyságú választókerületekben is elkerülhetetlenül eltérő számú szavazat eredményez mandátumot, tekintettel arra, hogy az egyes kerületekben eltérhet a versengő jelöltek (pártok) száma és támogatottsága, valamint kerületenként különböző a szavazásban ténylegesen részt vevő választópolgárok száma. Következésképpen a »lehetőleg azonos súlyú«, illetőleg »a közel azonos súlyú« szavazatok követelménye nem vonat-

kozhat a szavazásban résztvevő választópolgárok [...] ténylegesen leadott szavazataira és azok egymáshoz való viszonyára. A választási részvétel, a választópolgárok aktivitása miatti eltérések és a ténylegesen leadott szavazatok megoszlása nincs kihatással az [...] egyenlő választójog elvének érvényesülésére.” (ABH 2005, 239, 249–251.) A szavazatok lehetőség szerinti azonos súlya tehát az eljárási értelemben vett egyenlőséget valósítja meg: lehetőséget teremt arra, hogy egyenlő számú választópolgár döntése eredményezzen mandátumot. Hasonlóképpen, a 809/B/1998. AB határozat szerint „[a]z egyéni választókerületek eltérő nagysága (választási földrajz), illetőleg az egy mandátum megszerzéséhez szükséges konkrét szavazatok száma (választási matematika) miatt a választások után, a választási eredmények ismeretében természetesen nem lehet abszolút értelemben vett egyenlőség a szavazatok súlyában.” (ABH 2000, 783, 784.) Az Alkotmánybíróság ugyanakkor következetes volt abban, hogy nem követelte meg a választójog ún. „effektív egyenlőségét”. A választójog egyenlősége nem jelenti azt, hogy a választáskor kifejezett politikai akaratok csorbíthatatlanul egyenlően fognak érvényesülni. [Hasonlóan: 3/1991. (II. 7.) AB határozat, ABH 1991, 15, 17–18.; 809/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 783.]

- [34] Valamely jelölt vagy jelölő szervezet támogatásával valamennyi választópolgár azonosan vállalja a választás előre pontosan nem látható következményeit. A választási rendszernek azok a szabályai, amelyek a választópolgárok előre pontosan meg nem határozható akaratnyilvánítása eredményeképpen vannak hatással a szavazatok egymáshoz viszonyított súlyára, nem az eljárási értelemben vett egyenlőséggel, hanem az ún. „effektív egyenlőséggel” állnak összefüggésben. Tipikusan ilyen szabályok a mandátumszerzés rendjét meghatározó olyan előírások, amelyek önmagukban véve „semlegesek”, azaz nem hoznak hátrányos helyzetbe egyes választói csoportokat. A mandátumszerzés aránytalanságában rejlő előnyt vagy hátrányt ezek kizárólag a választók döntése nyomán, utólag megállapítható módon eredményezhetnek. Így azonban ez a kérdés már nem a szabály diszkriminatív voltának, hanem a választási rendszer arányosságának kérdésévé válik.
- [35] Az Alkotmánybíróság ezen gyakorlata összhangban van az Emberi Jogok Európai Bíróságának az Emberi Jogok Európai Egyezménye Első kiegészítő jegyzőkönyvének 3. Cikkében foglalt szabad választásokhoz való joghoz kapcsolódó gyakorlatával. „A Bíróság már megállapította, hogy az 1. jegyzőkönyv 3. Cikke egyéni jogokat biztosít, beleértve a választás jogát és a választhatóság jogát. Bármilyen fontosak is ezek a jogok, azonban nem abszolút jellegűek. Mivel a 3. Cikk úgy ismeri el őket, hogy *expressis verbis* nem említi és nem definiálja, van lehetőség »implicit korlátozásokra« és a szerződő államoknak e tekintetben széleskörű mozgásszabadságuk van. Saját belső jogrendjükben a választáshoz való jogot és a választhatósághoz való jogot feltételekhez köthetik, amelyeket a 3. Cikk elvben nem zár ki.” (EJEB, *Orujov kontra Azerbajdzsán* (4508/06), 2011. július 26., 40. bekezdés.) A *Yumak és Sadak kontra Törökország* ítéletében nem találta a Bíróság a szabad választásokhoz való joggal ellentétesnek, hogy a kérelmező, akinek pártja az egyik tartományban megszerezte a szavazatok közel 46%-át, nem szerezhett képviselői mandátumot, mert pártja országosan nem érte el a 10%-os bejutási küszöböt, és így a tartományra jutó három mandátumot olyan jelöltek szerezték meg, akik a szavazatok 14, illetve 10%-át kapták a választóktól abban a tartományban [EJEB, *Yumak és Sadak kontra Törökország* [GC] (10226/03), 2008. július 8.].
- [36] A törvényhozó által választott, és a Vjt. támadott rendelkezésében megjelenő szabályt – amely nem veszteskompenzációnak, hanem „győztes-prémiumnak” minősül – az Országgyűlés a széleskörű döntési szabadságával élve fogadta el. A Vjt. 15. § (1) bekezdés *b*) pontja nem akadályozza az indítványozóknak az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében biztosított azon jogát, hogy az országgyűlési képviselők választásán választók, illetőleg választhatók legyenek – más választópolgárokhoz és jelöltekhez hasonlóan. Nem minősül továbbá olyan szabálynak sem, amely ne biztosítana a választásokat megelőzően egyenlő esélyt a jelölteként indulóknak.
- [37] A „győztes kompenzáció” jogintézménye történetileg létező, és Magyarországon is ismert. Ennek a Vjt. szerinti szabályozása a többségi és az arányos (listás) választás elemeit úgy vegyíti, hogy a módszer az egyik rendszer alkalmazásából sem következik feltétlenül. Az egyéni kerületben a győztes az egyetlen mandátumot megszerzi a rá leadott szavazatokkal, vagyis mindazoknak a szavazata, akik a győztesre szavaztak, mandátum szerzéséhez vezet. Listán a kompenzáció (kiegyenlítés) főszabálya szerint a listára leadott, és (ha van) az egyéni kerületben mandátum szerzéséhez nem vezető szavazatok számítanak. Az újdonság a jelen esetben az, amit az indítvány úgy fogalmaz meg, hogy elvi lehetőség van az egynél több mandátum szerzésére az egyéni kerületi (vagyis többségi elven működő) szavazattal. A hatályos megoldásból ugyanakkor nem következik konkrétan meghatározott számú többletmandátum, főleg nem a mandátumok több mint fele. A hatályos megoldás nem a választáson relatív többséget szerző jelölő szervezetet támogatja, hanem csupán (ha van ilyen) az egyéni választókerületi győztes jelölő szervezetet, amely nem feltétlenül azonos a választáson a végeredményt tekintve relatív többséget szerző jelölő szervezettel. A hatályos megoldásban csak jelentős számú, a győztesre leadott

„töredékszavazat” eredményez mandátumot (feltéve, hogy jelölő szervezet áll a jelölt mögött és ez a szervezet listát is állított). Ha kicsi a különbség az első kettő jelölt között a kerületekben – vagyis kevés a prémiumhoz vezető töredékszavazat –, nem keletkezik többletmandátum.

- [38] Az Alkotmánybíróság már az 1/2013. (I. 7.) AB határozatban, az Indokolás [58] bekezdésében is rámutatott, hogy „[r]itkán lehet önmagában egyetlen választási szabályról vagy valamely választójogi jogintézményről megállapítani, hogy az a szabad választást korlátozza. A választási szabályoknak összességében kell megfelelniük annak a követelménynek, hogy mindenek felett a választók véleményének szabad kifejezését segítsék elő.” A Vjt. egészének, és a 15. § (1) bekezdés *b*) pontjának megalkotásával a törvényhozó eleget tett a választójog intézményvédelmi oldalából rá háruló azon kötelezettségének, hogy a választójog gyakorlását elősegítse és megfelelő garanciákkal védje, továbbá ne gördítsen olyan akadályt a választójog gyakorlása elé, amely a választási részvételt alaptörvény-ellenesen korlátozná [hasonlóan: az 1/2013. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [56]].
- [39] A többségi vagy arányos, esetleg a vegyes rendszer alkalmazása önmagában nem veti fel a szavazatok egyenlő súlyának sérelmét. Ebből következően alkotmányos lehetne akár egy tisztán többségi választási rendszer is, amelyhez képest pedig – *argumentum a maiore ad minus* – minden vegyes rendszer már arányosít, absztrakt módon tehát eleve alkotmányosnak tekinthető, egészen a „tisztán arányos” választási rendszerig; figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény nem tartalmaz előírást a választási rendszer arányos, többségi illetve kompenzációs alrendszerének arányára.
- [40] Mindezek alapján a Vjt. 15. § (1) bekezdés *b*) pontjában szereplő rendelkezés sem vizsgálható a választási szabályok összességétől elkülönítve; és kompenzációs, arányosító szabályként önmagában nem ütközik az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésébe és a XV. cikk (2) bekezdésébe pusztán amiatt, mert az egyéni választókerületben mandátumot nem szerző jelöltre leadott szavazatok mellett a mandátumot szerző jelöltre leadott, a mandátumszerzéshez szükséges számon felüli szavazatot is töredékszavazatnak tekinti.
- [41] Az Alkotmánybíróság ezért, a fent kifejtettek alapján, a Vjt. 15. § (1) bekezdés *b*) pontját az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése és a XV. cikk (2) bekezdése alapján támadó alkotmányjogi panaszt, valamint ugyan ezen érvek alapján a Kúriának a támadott jogszabályi rendelkezést alkalmazó Kvk.III.37.512/2014/3. számú végzése elleni alkotmányjogi panaszt is elutasította. Az Alkotmánybíróság megjegyzi azonban, hogy az új és első ízben a gyakorlatban is kipróbált választási rendszer a szerzett tapasztalatok birtokában természetesen módosítható, vagy részleteiben megváltoztatható. Az ezzel kapcsolatos indítványozói felvetések azonban az Országgyűlésre, és nem az Alkotmánybíróságra tartoznak.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [42] Tartalmilag egyetértek a határozatnak mind a kúriai döntés, mind a támadott jogszabályi rendelkezés megsemmisítésének elutasításával, ám az eljárás szempontjából fenntartásaim vannak a határozattal, és párhuzamos indokolást csatolok hozzá.
- [43] Az indítványt a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (továbbiakban Ve.) 233. § (1) bekezdése és az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján nyújtották be, melyek az alkotmányjogi panasz két, teljesen eltérő eljárását jelentik. A választási eljárási törvényben létrehozott speciális alkotmányjogi panasz lehetőségét az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének g) pontja teremtette meg, amikor az Alkotmánybíróság számára további sarkalatos törvényben lehetővé tette további hatáskörök megállapítását. A Ve. 233. § (1) bekezdése ez alapján hozta létre a választási eljárás során felmerült viták ügyeiben hozott kúriai döntések ellen az Alkotmánybíróság előtti speciális alkotmányjogi panaszt, nagyon rövid határidőt – kétszer három napot – adva ennek eldöntésére. Ebben az eljárásban csak a kúriai döntést lehet megtámadni az alkotmányjogi panasszal, de a kúriai döntés alapját jelentő jogszabály esetleges alaptörvény-ellenességét ebben az eljárásban nem lehet indítványozni, erre ott van az alkotmánybírói törvény 26. § (1) bekezdése alapján benyújtható rendes alkotmányjogi panasz, mely jóval hosszabb határidőt ad az alkotmánybíróknak a döntés megfontolására.
- [44] A jelen esetben az indítványozók a két eltérő alkotmányjogi panasz eljárását egyszerre indítványozták, és megítélesem szerint a döntési eljárásunk kezdetén ezeket el kellett volna különíteni. Mivel a kúriai döntési út kimerítése a jogorvoslati út végigjárását is jelentette az ebben érintett indítványozók számára, így jogosan benyújthatták a Ve. 233. § (1) bekezdése alapján kezdeményezett speciális eljárás mellett az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján induló, normakontrollt kérő alkotmányjogi panaszt is, ám ennek eldöntését nem várhatták a Ve. 233. § (1) bekezdése által előírt kétszer háromnapos határidőn belüli eljárásban. Így az elkülönítés után most a rövid határidőn belül csak a kúriai döntés elleni indítványrészt kellett volna az Alkotmánybíróságnak elbírálni, és az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az indítvány másik része által felvetett alaptörvény-ellenesség tárgyában a döntést az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény 15. § (1) bekezdésnek b) pontja vonatkozásában el kellett volna halasztanunk. Ezt az indítványi részt a jelenlegi határozat elutasítja, illetve visszautasítja, és az erre felhozott érvekkel én alapvetően egyetértek, ám ezek alapos megvitatása és további érvekkel körbeépítése csak a rendes alkotmányjogi panasz eljárásának hosszabb ideje alatt lehetséges. E mellett rossz precedenst jelent a jövő számára most az, hogy a rövid határidejű, speciális eljárásban elintézendő alkotmányjogi panasz összevonását az általános határidővel működő alkotmányjogi panasszal ez a határozat implicite elfogadni látszik. A következő választásoknál ez növelni fogja a problémákat, mert a kúriai döntések megtámadása mellett így az alapul fekvő jogszabályi rendelkezések megtámadását is rendszeressé teheti a jövőben, és ez a kétszer háromnapos eljárásban megoldhatatlan helyzetek elé állíthatja az Alkotmánybíróságot.
- [45] Megítélesem szerint ezt a kérdést elvi szinten kellett volna kezelni a mostani határozatunkban, és ki kellett volna mondani a Ve. 233. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványok összekötésének tilalmát az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján normakontrollt kérő indítvánnyal. Ennek elmaradása miatt írtam párhuzamos indokolásomat, és bízom benne, hogy később egy hasonló ügyben a többségi határozat maga is át fogja majd venni ezt az álláspontot.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

- [46] 1. Az alkotmányjogi panasz részbeni érdemi elbírálásával nem értek egyet. Álláspontom szerint az alkotmányjogi panaszt teljes egészében vissza kellett volna utasítani.
- [47] 2. Ennek indokát nem az alkotmányjogi panaszban előadott érvek megalapozatlanságában látom, hanem abban, hogy az Alaptörvény hatályba lépésével és azzal összefüggésben kialakított anyagi és eljárásjogi szabályok lényegesen és ténylegesen leszűkítették az Alkotmánybírósághoz fordulás jogát, illetve az Alkotmánybíróság

lehetőségét egyes alapvető jelentőségű alkotmányossági kérdésekben való állásfoglalásban. Ez a probléma közismert a közpénzügyi tárgyú jogszabályok alkotmányossági vizsgálat alóli kivonása óta, de hasonló anomáliára mutattam rá az ellenállási jog értelmezése kapcsán hozott 3012/2012. (VI. 21.) AB végzéshez fűzött párhuzamos indokolásomban is.

- [48] 3. A határozat többségi indokolása szerint a „Kúria Kvk.III.37.512/2014/3. számú végzésében érdemi vizsgálat nélkül utasította el az indítványozók felülvizsgálati kérelmét. A Kúria döntésében hangsúlyozta, hogy felülvizsgálati kérelmet a Ve. 223. § (3) bekezdése szerint jogszabálysértésre lehet alapítani, azonban a választási rendszer, illetőleg az annak alapját képező normarendszer felülvizsgálatára nincs hatásköre, jogalkotási kérdésekben az egyedi ügyben született határozat felülvizsgálata során nem foglalhat állást. Mivel a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazta, hogy a támadott NVB határozat milyen okból jogszabálysértő, a megjelölt jogszabályhelyekhez kapcsolódóan valójában milyen tényleges jogszabálysértés történt, a Kúria megállapította, hogy az indítványozók felülvizsgálati kérelme érdemi vizsgálatra alkalmatlan”.
- [49] 4. A normafelülvizsgálat és -kasszáció hatáskörét – az önkormányzati rendeletek kivételével – az Alaptörvény az Alkotmánybíróságnak tartja fenn. Helytálló tehát az a kúriai érvelés, amely szerint a Ve. támadott szabályának felülvizsgálatát – az egyébként is rendkívül szűkre szabott (háromnapos) választási eljárási határidőn belül – rendesbíróság nem végezheti el. Ezek a hatalommegosztásra és az alapjog-védelemre vonatkozó szabályok azonban nem alkotnak zárt rendszert, vagyis a rendesbírósági jogvédelem hiányát az alkotmánybírósági jogvédelem nem tudja minden esetben pótolni.
- [50] Ahogyan az Alkotmánybíróság több határozatában hangsúlyozta, „az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapvető feltétele az is, hogy a támadott bírósági határozatban az alaptörvény-ellenesnek vélt rendelkezést a bíróság valóban alkalmazza. Ez következik abból, hogy a törvény az alkalmazása folytán fordulatot használja” [3072/2012. (VII. 26.) AB végzés, 3088/2014. (IV. 1.) AB végzés]. Figyelemmel arra, hogy – hatáskör hiányában – a támadott kúriai ítélet nem alkalmazta az indítványozók által támadott szabályt, így az alkotmányjogi panaszukat be sem lehetett volna fogadni, hanem azt teljes egészében vissza kellett volna utasítani az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján.
- [51] Mindez rámutatott volna arra is, hogy a jelenlegi hatásköri szabályok alapján – tekintettel arra, hogy utólagos normakontroll eljárásban nem indítványozták a győztes-kompenzációt előíró szabály alkotmányossági vizsgálatát – az Alkotmánybíróságnak nem volt lehetősége abban az alapvető jelentőségű kérdésben sem állást foglalni, hogy a kétharmados kormánytöbbséget eredményező 2014. általános országgyűlési képviselői választások során alkalmazott győztes-kompenzációs szabály tényleg elkerülhetetlenül szükséges alkotmányos indoka volt-e a választójog – az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésébe foglalt, a XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben a XV. cikk (2) bekezdésére vonatkozó – egyenlőségi szabályától való eltérésnek a kormányzás stabilitásának biztosítása érdekében.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós alkotmánybíró különvéleménye

- [52] Nem értek egyet a rendelkező rész első pontjában foglalt döntéssel; az elutasítás helyett meg kellett volna állapítani az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény (a továbbiakban: Vjt.) 15. § (1) bekezdés *b)* pontja alaptörvény-ellenességét.
- [53] A vizsgált rendelkezés szerint az egyéni választókerületi mandátumot megszerző jelöltre leadott szavazatok egy része (ami már nem kell a győzelemhez, az egyéni választókerületi mandátum megszerzéséhez) felkerül a jelölt pártjának országos listájára (a továbbiakban: „győztes kompenzáció”). Az indítvány szerint ez a szabály sérti a választójog egyenlőségének elvét, ellentétes a választójog alaptörvényi tartalmával, valamint nincs összhangban az alapjogi egyenlőségi klauzulával.

- [54] 1. Álláspontom kialakításakor figyelembe vettem, hogy a választójog egyenlősége elvének a jogállami alkotmányokban [ezen belül is az államszervezet demokratikus berendezkedésében, és az ahhoz szorosan kapcsolódó választási rendszerben] sajátos szerepe és funkciója van.
- [55] A választójog egyenlősége nyilvánvalóan olyan alapjogi elem, amelyet a jogállami alkotmányoknak tartalmazniuk kell, és az Alaptörvény a 2. cikk (1) bekezdésében egyértelműen deklarálja. Szélesebb megközelítésben ugyanakkor leszögezhető, hogy a választójog egyenlősége önmagában nem jelenti annak biztosítékát, hogy az egyenlő választójog érvényesítésével megtartott minden választás demokratikusnak minősülne. A diktatúrákban, tipikusan az ún. puha diktatúrákban (I. késő-Kádár-rendszer) abszolút érvényesült a választójog egyenlősége, amelynek semmi más funkciója nem volt, mint a politikai értelemben vett teljesen homogén parlament összetételének biztosítása. Ezzel szemben a választójog egyenlősége jogállamban, demokratikus berendezkedésben azt biztosítja, hogy minden választójogosult azonos módon és mértékben vehessen részt az egymással versengő politikai erők megméretésében. Valós és reális versengés nélkül nincs demokratikus választás és nincs tartalma a választójog egyenlőségének. Ebből következően az adott választójogi rendelkezésnek nem lehet más alkotmányossági mércéje, mint az, hogy ellentétes-e a jogállami felfogás szerinti demokratikus választás biztosításának követelményével.
- [56] 2. A konkrét ügyben ennek megfelelően a következő kérdést kell feltenni: a „győztes kompenzációról” szóló törvényi rendelkezést az önmagában vett – a választójog alkotmányossági megítélését lehetővé tevő összes többi elemtől elszakított – választójogi egyenlőség alapján kell vizsgálni, vagy – ellenkezőleg – úgy kell vizsgálni, hogy figyelembe kell venni a demokratikus jelleg megőrzésének mindent felülíró követelményét.
- [57] 3. Ebből fakadóan van jelentősége annak a választási rendszerbeli tényezőnek, hogy egy adott szavazat hány és hányféle mandátum megszerzésében játszik/játszhat közre. A demokratikus választási rendszer szerves részét képezi az a követelmény, hogy az arányosság (ha van ilyen elem a rendszerben, tehát legalább részben listás) a választási versengés során hátrányba kerülő (az egyéni választókerületi mandátumot nem megszerző) jelölt (politikai erő) érdekében érvényesüljön. Ennek tipikus/hagyományos megvalósulási formája az ún. kompenzációs lista (a hatályos magyar megoldás ezt beolvasztja a pártok országos listáiba, de attól még ténylegesen létező elem). Ide viszont – a demokratikus jelleg érvényesülése esetén – csak az egyéni választókerületek vesztes jelöltjeire leadott szavazatok kerülhetnek. A győztest is kompenzáló megoldás diszfunkcionális, mert a versengésben előnyösebb helyzetbe került politikai erőt (annak egyik jelöltjét, de áttételesen a jelölő szervet) relatív vagy abszolút helyzeti előnybe juttatja.
- [58] 4. Álláspontomat összegezve: 1) Nem vitatom, hogy a törvényhozónak nagymértékű szabadsága van a választási rendszer kialakításában. 2) Ha viszont a törvényhozó olyan rendszert alakít ki, amelyikben van arányosító elem, nem tekinthet el az erre vonatkozó alkotmányos kötöttségektől és követelményektől. 3) A választójog egyenlősége sérül, ha az arányosítás során a győztesre leadott szavazatok az egyéni választókerületi mandátumon túlmenően további – kompenzációs – mandátumok elnyerését eredményezik, vagyis az arányosítás önmaga ellentétébe átcsapva a rendszert aránytalanná teszi. 4) Mindebből következően, ha a választójogi egyenlőséget a maga demokratikus tartalmában és funkciójában értelmezzük, a Vjt. 15. § (1) bekezdés *b*) pontban foglalt rendelkezés (a „győztes kompenzáció” ilyen formája) alaptörvény-ellenes.
- [59] 5. A döntés jogkövetkezménye meghatározásakor az Alkotmánybíróság választhatta volna a *pro futuro* megsemmisítést, annak hangsúlyozásával, hogy a jelen döntésnek nincs semmiféle hatása a lezajlott 2014. évi általános országgyűlési képviselői választásokra, de azt is megtehetette volna, hogy *ex nunc* hatályú döntést hoz, amely a választási eredménynek a megsemmisített rendelkezés figyelmen kívül hagyásával történő felülvizsgálatát jelentette volna.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

[60] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/870/2014.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3142/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 48. § (1) bekezdése „közérdekű adat megismerésére irányuló kérelmet a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója – nemzetbiztonsági érdekből vagy mások jogainak védelme érdekében – megtagadhatja” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, I. cikk (3) bekezdése és VI. cikk (2) és (3) bekezdése vonatkozásában visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Legfelsőbb Bíróság Pfv.20.871/2008/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Társaság a Szabadságjogokért társadalmi szervezet (1084 Budapest, Víg u. 28., társadalmi szervezet nyilvántartási száma: 6069; továbbiakban: TASZ) 2009. január 14-én alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, amelyben a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 48. § (1) bekezdése „közérdekű adat megismerésére irányuló kérelmet a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója – nemzetbiztonsági érdekből vagy mások jogainak védelme érdekében – megtagadhatja” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványt az indítványozó meghatalmazott jogi képviselője útján az Alkotmánybíróság IV/1205-1/2012. számú végzésére hivatkozással 2012. március 14-én megújította, és ismételten indítványozta a támadott rendelkezés idézett szövegrésze megsemmisítését az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, az I. cikk (3) bekezdésére és a VI. cikk (2) és (3) bekezdésére hivatkozással.
- [2] Az indítványozó jogvédő szervezet közérdekű adatigénylés megtagadása miatt indított pert a Nemzetbiztonsági Hivatal (a továbbiakban: NBH) ellen. Az eljárás a felperesi pernyertességet megállapító jogerős döntés után a Legfelsőbb Bíróság elé került, mivel az alperes NBH rendkívüli jogorvoslattal élt, felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, kérve a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemnek helyt adva hatályon kívül helyezte az indítványozó pernyertességét kimondó másodfokú ítéletet, és az elsőfokú ítéletet hagyta helyben, amely elutasította a felperes indítványozó keresetét. Indokolásában a Legfelsőbb Bíróság rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta az Nbtv. 48. § (1) bekezdését, amikor kimondta, hogy az alperes vezetője a panaszos közérdekű adatok megismerésére irányuló kérelmét diszkrecionális jogkörben eljárva jogszerűen utasította el.
- [3] Az indítvány tanúsága szerint a TASZ az alapul szolgáló ügyben egy olyan kutatás keretében kérte az NBH-től lejárt minősítésű adatok szolgáltatását, amelyben több, minősítési jogkörrel felruházott szervet is megkeresett.

A többség teljesítette a TASZ adatigénylését, mivel ezen intézmények működési szabályai nem tették lehetővé, hogy a minősítési idő leteltét követően korlátozzák a közérdekű adatok nyilvánosságát, az NBH ugyanakkor a kérés teljesítését az Nbtv. kifogásolt szakaszára hivatkozással megtagadta. Utal rá az indítvány, hogy az adatigénylést teljesítő szervek esetében a minősítési gyakorlat így utólag vizsgálhatóvá vált, ami fontos garanciáját jelenti a jogállamiságnak.

- [4] Az indítványozó megítélése szerint az Nbtv. kifogásolt rendelkezése garanciák nélküli diszkrecionális jogkörrel biztosít a nemzetbiztonsági szolgálatok főigazgatóinak, mivel lehetővé teszi, hogy nemzetbiztonsági érdekből vagy mások jogainak védelmében az általuk kezelt adatok megismerésére irányuló kérelmet megtagadják. A vitatott szabály értelmében kizárólag a főigazgató döntésétől függ a megismerhetőség és az adat akár végérvényesen elvonható a nyilvánosság elől. Ez a szabályozás az indítványozó megítélése szerint sérti a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapjog lényeges tartalmát. Álláspontját az indítványozó az Alkotmánybíróság korábbi döntéseinek idézésével [32/1992. (V. 29.) AB határozat, 30/1992. (V. 26.) AB határozat, 34/1994. (VI. 24.) AB határozat] is alátámasztja. Utal rá, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez való jog ugyan nem korlátozhatatlan alapjog, de a véleménynyilvánításhoz való joghoz fűződő szoros kapcsolata miatt kitüntetett alkotmányos védelemben részesül. A nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, a végrehajtó hatalom és az állami szervek nyilvánosság előtti működése ugyanis a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami berendezkedés garanciája. Különösen fontos ezért, hogy az alapjog korlátozása megfeleljen az alkotmányos követelményeknek, így azoknak is, amelyeket az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdésében határoz meg.
- [5] A támadott szabályozás – vagyis a főigazgatók diszkrecionális döntési lehetőségének deklarálása – az indítványozó álláspontja szerint kiüresíti a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog tartalmát a főigazgatók rendelkezése alá tartozó adatokkal összefüggésben. Mivel ez a felhatalmazás az alapjog lényeges tartalmának korlátozására teremt lehetőséget, az indítványozó indokoltnak tartja, hogy az Alkotmánybíróság megállapítsa az alapul szolgáló jogszabályhely Alaptörvénybe ütköző jellegét az I. cikk (3) bekezdésének megsértése miatt.
- [6] Elfogadja az indítványozó, hogy léteznek olyan adatok, amelyek nemzetbiztonsági érdekből elzárhatók a nyilvánosság elől, és ezáltal a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogának korlátozása meghatározott körben indokolt. Ezzel összefüggésben azonban szükségesnek tartja felhívni a figyelmet: az ilyen adatok kezelésére a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) rendelkezései megfelelő garanciákat adnak (a Legfelsőbb Bíróság vitatott határozatának meghozatalakor az állam- és szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény tartalmazta ezeket a rendelkezéseket). A Mavtv. értelmében ugyanis valamely adat titkosításáról csak arra törvény által feljogosított személy rendelkezhet, a jogszabály időkorlátokat is szab, és kötelezően előírja a titkosítás indokoltságának a felülvizsgálatát. Ezzel szemben az Nbtv. minden garanciát nélkülöző mérlegelési jogkörrel ruházta fel az adatkezelő szerv vezetőjét. A garanciarendszer elégtelensége az időbeli korlátozás hiánya mellett abból is fakad, hogy az Nbtv. nem kellően definiált, bizonytalan tartalmú fogalmakkal operál.
- [7] Az indítványozó megítélése szerint a Mavtv. elégséges eszköz volna a nemzetbiztonsági érdekből védelemre szoruló adatok védelmére, ezen adatokhoz való hozzáférés korlátozására. Az Nbtv. az érdekek párhuzamos védelmét valósítja meg, ezáltal lényegében egy másodlagos korlátot állít az információszabadság elé, ily módon sérti a jogbiztonságot.
- [8] Különösen aggályosnak tartja az indítványozó az Nbtv.-ben szereplő azon kitétel, amely szerint közérdekű adat visszatartására „mások jogainak védelmében” is lehetősége van a főigazgatónak. A fogalom-meghatározás bizonytalansága miatt – nem tisztázott ugyanis, hogy kinek/kiknek és milyen jogát kell védelemben részesíteni – ez a szabályozási megoldás nem felel meg a jogbiztonságból fakadó normavilágosság követelményének. Továbbá mivel az Alaptörvénynek a magánszféra védelmét biztosító VI. cikk (1) bekezdése és a személyes adatok védelméhez való jogot nevesítő VI. cikk (2) bekezdése, valamint azokkal összefüggésben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.; korábban, a kifogásolt bírósági eljárás idején a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény) rendelkezései az adataanyagok személyes adatok védelméhez való jogát kellő védelemben részesítik, az Nbtv. e tekintetben ugyancsak párhuzamos szabályozást jelent, ami ellentétes a jogbiztonság követelményével.
- [9] Az indítvány az Alaptörvénynek a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot nevesítő VI. cikk (2) és (3) bekezdésére, továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére és az I. cikk (3) bekezdésére utalással indokoltnak tartja, hogy az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességét állapítsa meg.

- [10] 2. Az indítványozó jogi képviselője 2014. január 28-án kelt beadványában, az Alkotmánybíróság ügyrendjének 35. §-ára hivatkozással az eredeti panaszban foglaltakat kiegészítette, és kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (2) bekezdése szerint eljárva semmisítse meg a Legfelsőbb Bíróság Pfv.20.871/2008/9. számú ítéletét az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének megsértése miatt.
- [11] Az indítvány-kiegészítés utal rá, hogy az Alkotmánybíróság 2/2014. (I. 21.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) vizsgálta a jelen panasz alapjául is szolgáló jogszabályi rendelkezés, vagyis az Nbtv. 48. § (1) bekezdése vitatott szövegrészének Alaptörvénybe ütközését. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság elutasította az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló indítványt, egyúttal megállapította: „a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 48. § (1) bekezdése alkalmazásánál alkotmányos követelmény, hogy a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nem szabad belátása alapján, hanem csak akkor tagadhatja meg a tájékoztatást, ha annak teljesítése nemzetbiztonsági érdeket sértene vagy mások jogát sértene; a bíróság felülvizsgálja a főigazgató nemzetbiztonsági érdek vagy mások jogainak sérelmére mint a megtagadási döntés feltételére való hivatkozása megalapozottságát”.
- [12] Az indítványozó megítélése szerint a Legfelsőbb Bíróság támadott ítélete nem felel meg az Alkotmánybíróság által a fentiek szerint megfogalmazott alkotmányos követelménynek. A konkrét esetben ugyanis a bíróság – összhangban az első fokon eljáró bíróság álláspontjával – az Nbtv. 48. § (1) bekezdésének alkalmazása során nem tartotta indokoltnak vizsgálni a nemzetbiztonsági érdek vagy a mások jogainak sérelmére, mint a megtagadási döntés feltételére való hivatkozás megalapozottságát. A konkrét döntés illeszkedik abba – az Abh.-ban is értékelt – bírói gyakorlatba, amely szerint a bírói felülvizsgálat arra korlátozódik, hogy az adatkezelő a jogkörét rendeltetésszerűen gyakorolta-e. Ennek megfelelően az alapul szolgáló ítéletben sem képezte vizsgálódás tárgyát az, hogy a nemzetbiztonsági érdekre vagy a mások jogainak sérelmére való hivatkozás megalapozott volt-e, döntésénél a főigazgató milyen tényeket és szempontokat vett figyelembe, és azokból okszerű következtetést vont-e le.
- [13] Az indítványozó véleménye szerint abban az esetben, ha az Alkotmánybíróság az alapul szolgáló indítványt elutasítaná, az Abh.-ban rögzített alkotmányos követelménnyel ellentétes tartalmú döntés maradna hatályban. Amennyiben ugyanakkor az Alkotmánybíróság a Legfelsőbb Bíróság kifogásolt döntését hatályon kívül helyezi, az ügyben hozott másodfokú ítélet maradna hatályban, amely tartalmában eleget tesz az Alkotmánybíróság által az Abh.-ban megfogalmazott alkotmányos követelménynek, mivel előírja, hogy a bíróság a megtagadás jogszerűségét érdemben vizsgálhatja akkor is, ha az adatkezelő diszkrecionális jogára hivatkozással tagadja meg a kért adatokról a tájékoztatást, azaz a bíróság megkövetelheti az adatkezelőtől az elutasító döntés megalapozottságának igazolását.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú ítélet hatályának a helyreállítása az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdésében biztosított alapjoga sérelmének a megszüntetését eredményezné.

II.

[15] Az Alkotmánybíróság eljárása során a következő jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe:

[16] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(3) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.”

[17] 2. Az Nbtv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„46. § A nemzetbiztonsági szolgálatok a személyes adatok továbbításáról nyilvántartást vezetnek, amely tartalmazza

- a) az adatigénylési kérelmet;
- b) az adatkérő nyilvántartási azonosítóját;
- c) az adattovábbítás idejét;
- d) az adatszolgáltatást tartalmazó iratok és egyéb dokumentumok másodpéldányát.”

„48. § (1) A nemzetbiztonsági szolgálatok által kezelt adatokról, és a 46. §-ban meghatározott adattovábbítási nyilvántartásból az érintett kérelmére történő tájékoztatást, a személyes adatainak törlését, valamint a nemzetbiztonsági szolgálat által kezelt közérdekű adat megismerésére irányuló kérelmet a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója – nemzetbiztonsági érdekből vagy mások jogainak védelme érdekében – megtagadhatja.

(2) A nemzetbiztonsági szolgálatok az érintettektől érkező kéréseket nyilvántartják, a kérelmekről, elbírálásuk módjáról, az elutasítás indokairól évente tájékoztatják a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságot.

(3) A nemzetbiztonsági szolgálatok minősített adataival kapcsolatban az érintettnek – a minősített adat védelméről szóló törvényben biztosított – adatbetekintési jogát a főigazgató nemzetbiztonsági érdekből korlátozhatja.”

III.

- [18] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 73. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárását az Abtv. rendelkezései szerint folytatja le azon indítvány alapján indult eljárásban, amely az Alkotmánybíróság előtt 2011. december 31. napján folyamatban volt, feltéve, hogy az ügy az Alaptörvény rendelkezéseivel összefüggésben vizsgálható, és az indítványozó indítványozási jogosultsága az Abtv. rendelkezései szerint fennáll.
- [19] Az indítványozó korábban benyújtott alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság IV/1205-1/2012. számú végzését követően, az abban szabott 2012. március 31-ei határidőn belül kiegészítette. Az így megújított alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak tekinthető. Az indítványozó gondoskodott az Abtv. 51. § (2)–(3) bekezdése szerinti jogi képviseléről. Az alkotmányjogi panasz továbbá az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontját], az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B] cikk (1) bekezdése, I. cikk (3) bekezdése, VI. cikk (2)–(3) bekezdése] és a támadott jogszabályi rendelkezést, tartalmaz továbbá okfejtést az alaptörvény-ellenességre vonatkozóan, valamint kifejezett kérelmet a vitatott rendelkezés megsemmisítésére.
- [20] A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány megfelel az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott formai követelményeknek.
- [21] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdésének megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételei a 26–27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelmények teljesítése.
- [22] Az Abtv. 26. § szerinti érintettség megállapítható: az indítványozó az alapul szolgáló per felperese. A támadott bírói döntés a polgári peres eljárást véglegesen, érdemben és a perjogi szabályok szerint további jogorvoslattal nem támadható módon lezárta. A panasz eleget tesz továbbá az Abtv. 29. §-ában írt követelményeknek is: az alkotmányjogi panasz előterjesztője a közérdekű adatok nemzetbiztonsági érdekből, illetve mások jogainak védelme érdekében, diszkrecionális jogkörben alkalmazott szükségtelen és aránytalan korlátozását sérelmezi. Ez alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, amely éppen a korlátozás lehetséges fokozatossága miatt az Alaptörvényből közvetlenül nem válaszolható meg. A korlátozás alapjaként megjelölt nemzetbiztonsági érdek, illetve mások jogainak védelme, valamint a diszkrecionális jogkör határainak megállapítása (értelmezése) alkotmánybírósági hatáskör.
- [23] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság 2012. március 23-án a panasz befogadása mellett döntött.

- [24] 3. Az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálata során az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítvány – az alábbiakban részletezettek szerint – nem felel meg az érdemi elbírálás törvényi feltételeinek.
- [25] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, az I. cikk (3) bekezdésére és a VI. cikk (3) bekezdésére hivatkozással kérte a vitatott rendelkezés megsemmisítését.
- [26] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén [l. pl. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]] – lehet alapítani.
- [27] Önállóan nem szabályoz az indítványozó számára biztosított alapjogot sem az I. cikk (3) bekezdése, sem a VI. cikk (3) bekezdése. Az I. cikk (3) bekezdése az Alkotmánybíróság gyakorlatában kikristályosodott általános alapjogvédelmi tesztet deklarálja. Funkciója nem más, minthogy garanciális szabályként rögzítse az alapvető jogok korlátozhatóságának általános kereteit. A VI. cikk (3) bekezdése a személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok nyilvánosságához való jog érvényesülésének ellenőrzésére hivatott független hatóságról rendelkezik, alapjogot tehát ez a rendelkezés sem deklarál.
- [28] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ezen indítványi elemek vonatkozásában az Abtv. 64. § d) pontja és az Ügyrend 65. § (1) bekezdése alapján visszautasította.
- [29] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése alapján is kérte a kifogásolt rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását.
- [30] Az Nbtv. 48. § (1) bekezdésével kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról és az alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítvány elutasításáról az Alkotmánybíróság az Abh.-ban döntött. Az Nbtv. 48. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítvány elutasítása mellett az Abh. rögzíti: „az Nbtv. 48. § (1) bekezdése alkalmazásánál alkotmányos követelmény, hogy a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nem szabad belátása alapján, hanem csak akkor tagadhatja meg a tájékoztatást, ha annak teljesítése nemzetbiztonsági érdeket sértene vagy mások jogát sértené; a bíróság felülvizsgálja a főigazgató nemzetbiztonsági érdek vagy mások jogainak sérelmére mint a megtagadási döntés feltételére való hivatkozása megalapozottságát.”
- [31] Az alapvető jogok biztosának indítványa alapján a vitatott jogszabályhely alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság az Abh.-ban az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében rögzített közérdekű adatok megismeréséhez való joggal összefüggésben vizsgálta. Annak során megállapította, hogy alkotmányos követelmény meghatározásával is biztosítható, hogy az Nbtv. 48. § (1) bekezdése alkalmazása alkotmányossá váljon. A nemzetbiztonsági érdekre való hivatkozás megalapozottságának bírósági felülvizsgálatával a közérdekű adat nyilvánosság előli elzárásának határidő nélkülsége megszűnik, mert arra csak addig lesz lehetőség, amíg a védett érdek igazolhatóan, bíróság által ellenőrzöttén fennáll. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Nbtv. 48. § (1) bekezdésének azt a szövegrészét, amely nemzetbiztonsági érdekre való hivatkozással, a védett érdek igazolt fennállása alatt minősítés és tételesen meghatározott időtartam szerinti határidő nélkül lehetővé teszi a közérdekű adatok nyilvánosság előli elzárást, nem találta alaptörvény-ellenesnek.
- [32] Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében „[h]a alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.”
- [33] Figyelemmel arra, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság az Nbtv. kifogásolt rendelkezésének alkotmányossági vizsgálatát az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben már elvégezte, az indítvány vizsgálatára az Abtv. hivatkozott 31. § (1) bekezdésére és 64. § f) pontjára figyelemmel nincs lehetőség. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ebben a vonatkozásban is visszautasította.
- [34] 3.3. Az indítványozó indítványának kiegészítésében azt kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy az Abtv. 28. § (2) bekezdése szerint eljárva semmisítse meg a Legfelsőbb Bíróság Pfv.20.871/2008/9. számú ítéletét az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének megsértése miatt. Az indítványozó szerint a Legfelsőbb Bíróság támadott

ítélete nem felel meg az Alkotmánybíróság által az Nbtv. 48. § (1) bekezdése kapcsán felállított alkotmányos követelménynek, ennek következtében ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésével.

- [35] Az Abtv. 28. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a 26. § alapján indítványozott eljárásban a bírói döntés alkotmányosságát is vizsgálhatja. Ahogyan arra az utalt jogszabályhelyhez fűzött törvényi indokolás is utal: „[f]ontos kétirányú átjárhatóságot biztosítani, hisz hiába kéri az indítványozó pusztán az ítélet megsemmisítését, ha az Alkotmánybíróság a jogszabály alkotmányellenességét észleli, e tekintetben is el kell járnia [Az alkotmányellenes alapokat meg kell szüntetni, önmagában a bírói döntés megsemmisítésével ugyanis az eljárás újraindítható lenne]. Ha pedig pusztán a jogszabály alkotmányellenességét állítja az indítványozó és nem kéri a döntés megsemmisítését, akkor pont az indítványozó nem részesülne az alkotmánybírósági eljárás kedvező hatásából [döntés megsemmisítése, alkalmazási tilalom].” Elképzelhető ugyanis, hogy egy konkrét ügyben nem dönthető el egyértelműen, hogy a jogi norma vagy annak eseti alkalmazása okozza-e az állítólagos alaptörvény-sérelmet, illetőleg előállhat olyan helyzet is, amelyben az alaptörvény-ellenesség keretei csak utóbb, a probléma sajátosságainak feltárása nyomán körvonalazhatók. {Lásd bővebben: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [21]–[24]}
- [36] Akadályát képezi ugyanakkor a bírói döntés alaptörvény-ellenessége vizsgálatának az a körülmény, hogy a konkrét döntés az Alaptörvény és az új Abtv. hatályba lépése, vagyis 2012. január 1. előtt született meg. Az Alkotmánybíróság a 3072/2012. (VII. 26.) AB végzésben rögzítette álláspontját azzal kapcsolatosan, hogy az Alaptörvény hatályba lépése előtt előterjesztett, majd megújított alkotmányjogi panaszok és az Abtv. 27. §-a között milyen összefüggés tárható fel. Végzésében az Alkotmánybíróság rámutatott: „az Abtv. 74. §-ából is – mely az Abtv. hatályba lépésekor folyamatban lévő eljárások esetében kifejezetten lehetővé teszi alkotmányjogi panasz kezdeményezését – egyértelműen az következik, hogy a törvényalkotó az Abtv. hatályba lépése (2012. január 1-je) előtt már jogerősen lezárt bírósági eljárások tekintetében nem kívánta megnyitni a valódi alkotmányjogi panasz lehetőségét.” {Indokolás [11]; lásd még: 3112/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [9]} Ezen értelmezés és a kialakult gyakorlat szerint az Alkotmánybíróság nem fogadja be azon alkotmányjogi panaszindítványokat, amelyek 2012. január 1-je előtt született bírósági döntéseket támadnak.
- [37] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság rögzíti: ezen gyakorlattól nem kíván eltérni azon eljárásaiban sem, amelyekben az Abtv. 26. § szerint előterjesztett indítvány alapján az Abtv. 28. § (2) bekezdése szerint eljárva lenne lehetőség a bírói döntés alaptörvény-ellenességének a vizsgálatára. Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 64. § d) pontja alapján a fentiekre figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1205/2012.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3143/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 19.Pk.20.729/2014/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján 2014. április 17-én alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Szegedi Törvényszéknél az Alkotmánybírósághoz címezve.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján a Szegedi Törvényszék 2014. április 15-én kelt 19.Pk.20.729/2014/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] 2. A Szegedi Törvényszék nemperes eljárásban a támadott végzésben érdemi vizsgálat nélkül elutasította az indítványozó felülvizsgálati kérelmét, amelyet a Szegedi Helyi Választási Iroda Vezetőjének 3/2014. (III. 27.) HVI határozata [amelynek egyes pontjait a Szegedi Helyi Választási Iroda Vezetőjének 4/2014. (III. 28.) HVI határozata módosította – a továbbiakban: együttesen: HVIHat.] ellen nyújtott be a Ve. 307/Q. §-a alapján. A HVIHat. a Ve. 306/A.–306/D. §-aiban foglaltaknak megfelelően Szeged Megyei Jogú Városban a helyi önkormányzati képviselők választásán az egyéni választókerületek határait állapítja meg.
- [4] A Szegedi Törvényszék szerint a HVIHat. a rendelkező részében részletezettek szerint megállapította Szeged Megyei Jogú Városban az önkormányzati képviselők választásán az egyéni választókerületek határait a Ve. 306/A.–306/D. §-aiban foglalt rendelkezésekre hivatkozással. A határozat rendelkező részében rögzítette azt is, hogy a központi névjegyzék alapján az egyéni választókerületben választásra jogosultak számát és az egyéni választókerület választásra jogosultjai számának a településen, egy egyéni választókerületre jutó választásra jogosultak számának átlagától való eltérésének mértékét a határozat melléklete tartalmazza. Döntését azzal indokolta, hogy a Ve. 306/A. § (1) bekezdése alapján a helyi választási iroda vezetőjének hatásköre és feladata, hogy a 10 000-nél több lakosú településeken az egyéni (önkormányzati) választókerületeket kialakítsa. Határozatát a Ve. 306/A. § (1) bekezdésének rendelkezéseit megtartva a helyi választási bizottsággal véleményeztette, mely azzal teljes egészében egyetértett. A Ve. 306/C. § b) pontja alapján a 2010-ben kialakított és megállapított szegedi önkormányzati választókerületek teljeskörű felülvizsgálata vált szükségessé, amelyek változtatási kényszert jelentettek, mert a választókerületek választópolgárainak számtani átlagától több választókerületben a választópolgárok száma jelentősen eltért; a +1–20%-os mértéket meghaladva négy esetben, míg további tíz választókerületben +1–5–15%-os eltérés is aránytalanságot eredményezett. A Ve. 351. § (1a) bekezdése alapján a helyi önkormányzati választások választókerületeit első alkalommal 2014. március 31-ig kellett kialakítani.
- [5] A HVIHat. ellen a Ve. 307/Q. §-a folytán alkalmazandó Ve. 222. § (1) bekezdése értelmében felülvizsgálati kérelem nyújtható be, míg a Ve. 231. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bíróság a felülvizsgálati kérelmet érdemi

vizsgálat nélkül elutasítja, ha azt nem a 221. § (1) bekezdése, illetve a 222. § (1) bekezdése szerinti jogosult nyújtotta be.

- [6] A bíróság e körben rámutatott arra, hogy a korábbi szabályozással ellentétben a Ve. jelen esetre kialakított jogorvoslati rendszere eltérően határozza meg a jogorvoslati jogosultság alanyi körét. A Ve. 221. § (1) bekezdése szerint a fellebbviteli fórum előtt a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, a jelölt, a jelölőszervezet, továbbá az ügyben érintett természetes személy és jogi személy, valamint a jogi személyiség nélküli szervezet jogosult jogorvoslati kérelmet benyújtani. Ezzel szemben a bírósági felülvizsgálat előterjesztésére a Ve. 222. § (1) bekezdése értelmében csak az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet jogosult. A felülvizsgálati kérelem befogadásának feltétele – egyéb formai feltételek mellett – az is, hogy a kérelmező az ügyben érintett legyen. Az érintettség akkor állapítható meg, ha a hivatkozott jogsérelem a kérelmező saját jogaira és/vagy kötelezettségeire közvetlenül kihat.
- [7] A jogi képviselővel eljáró kérelmező felülvizsgálati kérelmében érintettségére ugyan hivatkozott azzal, hogy Szegeden található állandó lakcíme, azonban ezen túl nem jelölt meg semmilyen olyan konkrét tény, körülményt, adatot, amelyből a bíróság az ügyben való közvetlen érintettségére következtetni tudott volna. Ilyen tény, körülmény, adat az ügy irataiból sem állapítható meg. A bíróság álláspontja szerint önmagában az, hogy a kérelmező állandó lakhelye Szegeden található, egyéb konkrét tény, körülmény hiányában semmiképpen nem értelmezhető úgy, hogy a saját, illetve Szeged valamennyi – a határozatban újraszabályozott húsz – választókerületét illetően érintettsége megállapítható lenne. Hangsúlyozza a bíróság, hogy a felülvizsgálati kérelemben a kérelmező egyébként sem jelölt meg a felülvizsgálni kért határozattal összefüggésben olyan sérelmet, amely a választókerületek határainak megállapításával összefüggésben saját jogaira vagy kötelezettségeire közvetlenül kihatna.
- [8] A választási eljárásban hivatalból bizonyítás felvételére lehetőség nincs, ezért a kérelmezőt terhelte a felülvizsgálati kérelem valamennyi formai és tartalmi törvényi követelményének határidőben történő előterjesztése, ebből következően érintettségének pontos megnevezése és annak igazolása is. Jelen esetben a kérelmező érintettsége tekintetében ennek a törvényi követelménynek nem tett eleget, ezért a bíróságnak a felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kellett utasítania. Utalt egyben a bíróság arra, hogy a Kúria Kvk.I.37.391/2014/2., Kvk.I.37.440/2014/3. és Kvk.I.37.469/2014/2. sorszámú végzéseiben korábban már ilyen tartalmú döntéseket hozott.
- [9] A fentiekben ismertetett bírósági végzés ellen benyújtott alkotmányjogi panaszban az indítványozó előadja, hogy a határozat a választókerületek kialakítása során nem vette figyelembe Szeged településszerkezetét, földrajzi és egyéb helyi sajátosságait. A választókerületek kialakítása ellentétes az egyenlő képviselő elvével, alkalmas lehet a választások politikai eredményének befolyásolására, ezért a – határozatot érdemben nem vizsgáló – bírói végzés ellentétes az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésével, valamint sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXIII. cikk (1), (4) és (5) bekezdéseiben biztosított jogát, illetve a jogorvoslati jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése].
- [10] Az indítványozó sérelmezi a Szegedi Törvényszék törvényértelmezését a Ve. 221. § (1) bekezdésében előírt érintettségre, mint a jogorvoslati kérelem benyújtására feljogosító követelményre vonatkozóan. Álláspontja szerint állandó szegedi lakcíme, illetve aktív választójoga alapján közvetlen érintettsége egyértelműen megállapítható. Kifejti, hogy a támadott végzés – a Pp. 3. § (3) bekezdése, és az 50. § (1) bekezdése mellett – sérti a jogorvoslati jogát, továbbá rámutat, hogy a végzés megfosztotta választójogának általános és egyenlő, az alkotmányos normáknak maradéktalanul megfelelő érvényesülésétől.
- [11] Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a Szegedi Törvényszék tárgybeli végzésének Alaptörvénybe ütközését állapítsa meg és semmisítse meg.
- [12] 3. A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be. A (2) bekezdés kimondja, hogy az Alkotmánybíróság az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszról az Abtv. 56. §-a szerint a beérkezésétől számított három munkanapon belül, a befogadott alkotmányjogi panaszról további három munkanapon belül dönt. A jelen ügyben az alkotmányjogi panasz a HVIHat. határozata ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem elbírálásáról szóló végzést támadja. A Ve. 3. § 14. pontja értelmében a választási iroda választási szervnek minősül.

- [13] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [14] 5. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság feltételeinek nem felel meg.
- [15] 5.1. Fellebbezését az indítványozó a HVIVHat. ellen hiányosan – a közvetlen érintettségének pontos megnevezése és annak igazolása nélkül – nyújtotta be, azért azt a Szegedi Törvényszék érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [16] 5.2. Az indítványozó nemcsak alapvető jogok, hanem az Alaptörvény más szabályai sérelmére is hivatkozott az alkotmányjogi panaszban: az Alaptörvény XXIII. cikke (4) bekezdésére, valamint a 35. cikk (1) bekezdésére, amelyek tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz vizsgálatának e körben nem lehet helye, mivel azt csak az Alaptörvényben biztosított jogra lehet támasztani.
- [17] 5.3. A panasz állítja, hogy a támadott végzés sérti a Pp. 3. § (3) bekezdését, és 50. § (1) bekezdését, de ehhez kapcsolódó alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik.
- [18] 5.4. Az indítványozó jogorvoslattal összefüggő joga sérelmére történő hivatkozása tekintetében megállapítható, hogy a Ve. 221. § (1) bekezdése értelmében fellebbezést a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be; a 222. § (1) bekezdése szerint az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet bírósági felülvizsgálati kérelemmel élhet. Az indítványozó dominánsan a Szegedi Törvényszék végzésében az ügyben való érintettségével összefüggő megállapításokat, a Ve.-nek a bíróság által végzett értelmezését sérelmezte. A Ve. a jogorvoslat szabályai között az adott ügyben való érintettség fogalmát nem határozza meg, az érintettség fogalom használatával az eljárásban részes felekhez képest más résztvevői körre utal – mely elvi síkon lehet többek között akár az, akinek jogát, jogos érdekét, jogi helyzetét az ügy érinti –, ezt azonban mindig az adott ügyben, esetről esetre a jogorvoslati kérelmet elbíráló szerv, [jelen esetben a Szegedi Törvényszék] dönt el [3082/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [16]].
- [19] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012 (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]]. [3082/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [18]]
- [20] 5.5. Az indítványozó állította, hogy a támadott bírósági végzés megfosztotta választójoga általános és egyenlő érvényesülésétől, attól, hogy a helyi egyéni választókerületek hatályos törvényeknek és alapelveknek megfelelő kialakítása által politikai akarátát és szándékát kifejezésre juttathassa.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírósági végzés és az indítványozónak az Alaptörvény XXIII. cikke (1) és (5) bekezdése által garantált passzív és aktív választójog gyakorolhatósága között nincs összefüggés.
- [22] 5.6. Az indítványozó beadványa alapján megállapítható, hogy a panaszban megjelölt aggályok a Szegedi Törvényszék döntését érintően nem tartalmaznak kifejezetten olyan érvelést, amely alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatát megalapoznák.

[23] Az Alkotmánybíróság ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. április 28.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/850/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3144/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.II.37.480/2014/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt (a továbbiakban indítványozó) jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára hivatkozással a Kúria Kvk.I.37.480/2014/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] A Kúria Kvk.I.37.480/2014/2. számú végzése a Nemzeti Választási Bizottság NVB/1097-1/2014. számú levelét határozatnak tekintette és azt helybenhagyta. A Kúria a végzés fejrészeiben kérelmezőként egy magánszemélyt jelölte meg, majd kérelemre a Kvk.II.37.480/2014/4. számú végzésében a kérelmező megnevezését Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Pártra, a kérelmező címét 1051 Budapest, Arany János utca 10.-re javította.
- [4] A kúriai végzés indokolása szerint a kérelmező 2014. április 4-én kifogást terjesztett elő a Nemzeti Választási Bizottságnál a Pk.69.374/1989/1. számú végzéssel elrendelt Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt bírósági nyilvántartásba vétele miatt, állítva, hogy a párt nyilvántartásba vételére valótlán adatokkal került sor. Kérte a törvényt sértő tevékenység és a jogellenes állapot miatt a Ve. 218. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazását (a jogszabálysértés tényének megállapítását, a jogsértő eltiltását a további tevékenységétől), mert álláspontja szerint az így nyilvántartásba vett párt, mint jelölő szervezet nem rendelkezik jogi személyiséggel. Arra hivatkozott, hogy a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt bírósági nyilvántartásba vételére a 6.Pk.60.862/2. számú végzéssel került sor.
- [5] A Nemzeti Választási Bizottság elnöke a kérelmezőt 2014. április 6-án kelt NVB/1097-1/2014. számú levelében arról tájékoztatta, hogy a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Pártnak az országgyűlési képviselők 2014. évi választásán jelölő szervezetként való nyilvántartásba vétele miatt benyújtott kifogásokat a 869/2014.,

a 911/2014., és a 939/2014. számú határozataival elbírálta, a kifogásokat érdemi vizsgálat nélkül elutasította, tekintettel arra, hogy a beadványban foglaltak nem minősülnek választási ügynek, ezért annak elbírálására a választási bizottságoknak nincs hatásköre.

- [6] 2. A kérelmező a kifogás el nem bírálása miatt bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához, amelyben a Ve. egyes rendelkezései megsértése miatt kérte a 2014. április 4-ei kifogása érdemi elbírálását. Állította, hogy a Nemzeti Választási Bizottságnak érdemben kellett volna a kifogását elbírálnia.
- [7] A Kúria a választási szerv válaszlevelét – annak tartalma alapján – hatáskör hiányát megállapító és emiatt a kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasító határozatnak tekintette, és a kérelmező kifogását érdemben megvizsgálta.
- [8] A Kúria a végzésben megállapította, hogy a kérelmező felülvizsgálati kérelme alaptalan. A Nemzeti Választási Bizottság helytállóan hivatkozott arra, hogy a kifogásban foglaltak nem minősülnek választási ügynek. A két párt nyilvántartásba vételével kapcsolatosan a választási bizottságok nem folytatnak le törvényességi vizsgálatot, nem vizsgálják, hogy melyik párt a törvényes és legitim. Utalt a Kúria arra: önmagában az a körülmény, hogy a kifogásban választási alapelv megsértésére hivatkoztak, nem teremt hatáskört a Nemzeti Választási Bizottságnak a kifogás elbírálására. A választási bizottság a jelölő szervezet nyilvántartásba vételekor a Ve. 133. § (1) bekezdése szerint folytatott ellenőrzés során a szervezet bírósági nyilvántartási adatait vizsgálja, ezen túlmenően hatásköre a bejegyzett szervezet működése vonatkozásában nincs. A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság döntését a Ve. 215. § d) pontja alapján helybenhagyta.
- [9] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [10] Indítványában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kvk.II.37.480/2014/2. 2014. április 14. napján kelt végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg.
- [11] Az indítványban vitatta a bírói jogértelmezést. Álláspontja szerint a Kúria jogértelmezésével sérti az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiságot, R) cikke szerinti törvényességet, I. cikke szerinti emberi alapvető egyéni és kollektív jogokat, VIII. cikke (3) bekezdése szerinti szabad népakarat kinyilvánításának jogát, XIII. cikke szerinti szabad választás alapjogát, XXVIII. szerinti jogorvoslati alapjogot, a 2. cikk (1) bekezdés szerinti közvetlen szavazást és a választói szabad akarat kifejezését.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, és az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennálltát, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29. § szerinti feltételeket.
- [13] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az indítványozó a saját ügyében hozott kúriai végzést támadta, amely ellen jogorvoslatnak nincs helye.
- [15] 5. A Ve. 233. § (1) bekezdése értelmében a választási szerv határozatával kapcsolatos bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be.
- [16] A kúriai végzés közlése napjának – kézbesítésre vonatkozó egyéb adat hiányában – az Alkotmánybíróság 2014. április 16-át tekinti, minthogy az indítványozó saját állítása szerint ezen a napon nyújtotta be a Kúriához az általa támadott végzés fejrészének kijavítására vonatkozó kérelmét a kérelmező megnevezésének elírása miatt.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2014. április 24-én nyújtotta be.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az előterjesztett alkotmányjogi panasz nem a törvény által előírt határidőn belül érkezett meg, így az elkésettnek minősül, érdemi vizsgálatára nincs lehetőség.

- [19] Ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. április 28.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/856/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3145/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.107/2012/8. számú felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete, a Fővárosi Törvényszék 48.Pf.639.739/2011/6. számú ítélete és a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 8.P.21.079/2011/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy társasház (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz elsődlegesen a Kúria Pfv.I.21.107/2012/8. számú felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete, az Abtv. 43. §-ának (4) bekezdése alapján pedig a Fővárosi Törvényszék 48.Pf.639.739/2011/6. számú ítélete és a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 8.P.21.079/2011/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, mivel – az indítványozó álláspontja szerint – a hivatkozott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény B) cikkében, XXVIII. cikk (1) bekezdésében és 26. cikk (1) bekezdésében foglaltakat.
- [3] Az indítványozó társasház (a későbbi per alperese) 2010. november 25-én tartott közgyűlésén a 2010.11.25/2/2/G számon hozott határozatával elrendelte a felperes külön tulajdonában álló 2. számú albetét jelzáloggal történő megterhelését, az üzlethelyiségre vonatkozó 2 259 819 Ft hátralék összegével. A 2010. november 25-i közgyűlésre a meghívót 2010. november 18. napján adták postára a 2. számú albetét tulajdonosának, a későbbi per felperesének, a fenti számú közgyűlési határozatot pedig nem kézbesítették a számára.
- [4] A felperes keresetében arra hivatkozással (is) kérte a közgyűlési határozat érvénytelenségének megállapítását, hogy a közgyűlési meghívó megküldése és a közgyűlés időpontja között nem telt el a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvényben (a továbbiakban: Tht.) meghatározott 8 napos határidő, az ennek ellenére meghozott közgyűlési határozat a Tht. 33. § (2) bekezdésébe ütközik.

- [5] Az alperes a kereset elutasítására irányuló ellenkérelmében a Tht. 42. § (1) bekezdésében a keresetlevél benyújtására előírt hatvan napos határidő elmulasztására, valamint arra hivatkozott, hogy a keresetlevél nem felel meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 93. § (3) bekezdésében foglaltaknak, mert azt a felperes által meghatalmazott ügyvédi irodának kellett volna cégszerűen aláírnia, nem az iroda részéről eljáró ügyintéző ügyvédnek. Az európai bírósági joggyakorlatra hivatkozott, amely szerint a jogi képviselő cégszerű aláírásának hiánya a kereset érdemi elutasítását eredményezi és hangsúlyozta: az európai bíróság döntése a magyar bíróságot is köti. Kétség esetére előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította a közgyűlési határozat érvénytelenségét. Döntését azzal indokolta, hogy a felperes alappal hivatkozott a közgyűlési meghívó közlése és a közgyűlés időpontja közötti, törvényben előírt időköz hiányára, ugyanakkor a hatvan napos keresetindítási határidő elmulasztását figyelemmel arra, hogy nem történt meg a közgyűlési határozat kézbesítése, kimentettnek tekintette. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem tartotta szükségesnek, rámutatva, hogy a keresetlevél megfelelt a Pp. 93. § (3) bekezdésében foglalt előírásoknak, hiánypótlásra sem szorult.
- [7] Az első fokú ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő fellebbezést. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és határozata indokolásában kifejtette: az elsőfokú bíróság érdemi döntésének helyességét az alperes nem vitatta, a keresetlevéllel kapcsolatos alaki kifogások a kereset érdemi elutasítását nem eredményezhetik.
- [8] A jogerős ítélet ellen az indítványozó élt felülvizsgálati kérelemmel. Továbbra is a keresetlevél alaki fogyatékosságára alapítva állította a jogellenességet, hangsúlyozva, hogy a keresetlevelet a felperest képviselő ügyvédi irodának cégszerűen kellett volna aláírnia, ezt az iroda részéről eljáró ügyvéd aláírása nem pótolja. Hivatkozott az Európai Unió Bírósága már említett határozatára, amelyet – álláspontja szerint – a magyar bíróságoknak is figyelembe kell venniük. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét is fenntartotta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítéletének jogi indokolása, mely szerint nem látott jogi lehetőséget a keresetlevél alaki hiányosságai miatti érdemi elutasításra – ezen eljárás szükségességét támasztja alá.
- [9] Az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán – tárgyaláson kívül – a Kúria Pfv.I.21.107/2012/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [10] A Kúria megállapította, hogy a keresetlevélhez mellékelt ügyvédi meghatalmazásból kitűnően a felperes valóban ügyvédi irodát bízott meg perbeli képviselővel, ügyintézőként pedig az iroda akkori – a keresetlevelén megnevezett – két tagjának egyikét jelölte meg azzal, hogy ügyében korlátozás nélkül eljárhat az iroda másik tagja, valamint az ügyvédi iroda „mindenkori ügyvédjelöltjei”. A meghatalmazás tartalmazta az iroda részéről eljáró a keresetlevelet aláíró ügyvéd nevét és aláírását. Az alperes az ügyvédi meghatalmazás (megbízás) alakszerűségét nem kifogásolta, csupán a meghatalmazás alapján benyújtott keresetlevelét. A Kúria rámutatott, hogy amennyiben az ügyvédi megbízás alanya ügyvédi iroda, a meghatalmazást az ügyvédi iroda jegyzésére jogosult személy írja alá és a képviselőt is általában egy meghatározott ügyvéd (az ügyintéző ügyvéd) látja el. Mindezek szerint szabályszerű az a keresetlevélhez mellékelt meghatalmazás, amelyet az ügyvédi iroda aláírásra jogosult tagja: az eljáró ügyvéd írt alá.
- [11] Az ügyvédi meghatalmazás az abban foglaltak szerint vonatkozhat meghatározott tevékenység ellátására, így perbeli képviselőre is. Amennyiben az ügyvéd a per vitelére szóló meghatalmazás alapján jár el, az általa képviselt fél nevében perbeli nyilatkozatokat tehet, és egyéb cselekményeket végezhet. A felülvizsgálati kérelemben kifejtett érvekre reflektálva a Kúria rámutatott: ettől jogi lényegét tekintve különbözik az az eset, amikor az ügyvédi közreműködés okirat szerkesztésére, ellenjegyzésére vonatkozik, ilyenkor ugyanis az ügyvéd nem a fél nevében nyilatkozik, hanem azt bizonyítja, hogy az okiratban megjelölt személy az iratot előtte írta alá illetve az aláírást az ellenjegyző ügyvéd előtt a sajátjának ismerte el. A Kúria e vonatkozásban hivatkozott a Pp. 196. § (1) bekezdés e) pontjára és az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 27. § (1) bekezdés b) pontjára. Ekkor az ügyvédi közreműködés a jognyilatkozatok megtételének és tartalmának igazolására, hitelesítésére irányul, amely indokolja az alperes által említett szigorú alakszerűségi követelményeket.
- [12] A per vitelére szóló meghatalmazásra a Pp. 93. § (3) bekezdése irányadó: szabályszerű meghatalmazáson alapuló ügyvédi képviselő esetén a beadványokat – így a keresetlevelet is – a meghatalmazott jogi képviselőnek alá kell írnia, egyébként – azaz ügyvédi képviselő hiányában – kell a beadvány első példányát a Pp. 196. § (1) bekezdésének megfelelő alakban benyújtani. Mind az első mind a másodfokú bíróság, de a felperes is helytállóan utalt arra: sem a Pp., sem az Ütv. nem tartalmaz olyan megkötést, hogy a per vitelére meghatalmazott

ügyvédnek ügyvédi bélyegzővel is el kell látnia a perbeli beadványait, ilyen előírásra az alperes sem hivatkozott.

- [13] A Kúria rámutatott, hogy az irányadó törvényi szabályozással kapcsolatos kifogások előzetes döntéshozatali eljárásban nem orvosolhatóak.
- [14] A Kúria megállapította, hogy mivel a keresetlevél megfelelt a Pp. előírásainak, ekként nem valósult meg a felülvizsgálati kérelemben említett eljárási szabálysértés. Továbbá rámutatott, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálatára egyébként is kizárólag a súlyos mértékű, és az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés ad alapot. A keresetlevél alaki hiányossága nem hat ki a jogerős ítéletbe foglalt érdemi döntésre, amennyiben az elsőfokú eljárásban a felperes – személyesen vagy jogi képviselője útján – nyilatkozott a kereset fenntartásáról (ezáltal megerősítve azt), az alperes pedig (anélkül, hogy az a keresetlevél alaki hiányosságát kifogásolta volna) előterjesztette érdemi ellenkérelmét.
- [15] A Kúria ítélete szerint az alperes által megjelölt európai bírósági döntéssel kapcsolatban is helyes volt az eljáró bíróságok álláspontja. A hivatkozott döntés olyan tényállás alapján keletkezett, ahol a keresetlevél – a jelen esettől eltérő megítélés alá tartozó módon – a jogi képviselő saját kezű aláírását nem tartalmazta, így ez okból sem lehet irányadó a perbeli jogvitában. Az ismertetett indokok alapján nem állt fenn az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére okot adó körülmény, az eljáró bíróságok annak mellőzésével nem sértettek eljárási szabályt, és helytállóan fogadták be a meghatalmazott jogi képviselő által aláírt keresetlevelet, figyelemmel arra, hogy az előzőek szerint az a törvényi követelményeknek megfelelt.
- [16] 2. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban támadott határozatok sértik az Alaptörvény B) cikkében, XXVIII. cikk (1) bekezdésében és 26. cikk (1) bekezdésében foglaltakat.
- [17] Az indítványozó tartalmilag az Abtv. 43. § (1) és (4) bekezdése alkalmazását kéri.
- [18] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján az Abtv. 27. §-ára alapítja.
- [19] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Ennek során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz nem fogadható be.
- [20] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott formai követelményeknek.
- [21] 3.1.1. Az Abtv. 27. §-a értelmében, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [22] Az indítványozó nyújtott be az első fokú határozat ellen fellebbezést, a jogerős ítélettel szemben pedig felülvizsgálati kérelemmel élt.
- [23] 3.1.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló határidő betartását vizsgálta.
- [24] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [25] Az indítványozó perbeli jogi képviseletét ellátó ügyvédi iroda – a csatolt tértivevény tanúsága szerint – a Kúria támadott ítéletét 2013. augusztus hó 28. napján vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2013. szeptember hó 13. napján adta postára, az ügyben első fokon eljáró bíróságnak címezve azt. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére tehát a törvényes határidőn belül került sor.

- [26] 3.1.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, melyre alapozva nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett bírósági ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozóan. Megjelölte az Alaptörvény azon bekezdéseit, amelyek tekintetében – álláspontja szerint – az alaptörvény-ellenesség fennáll. Az alkotmányjogi panasz a kérelem határozottságát illetően a törvényi feltételeknek megfelel.
- [27] 3.2. A továbbiakban az Abtv. 56. §-a szerint az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálta az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz indítvány befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti [a] pont].
- [28] Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban támadott határozatok sértik az Alaptörvény B) cikkében és 26. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, de e tekintetben ténylegesen indokolást nem terjesztett elő.
- [29] Részletesen kifejti viszont véleményét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelme vonatkozásában. Álláspontja szerint a bírósági eljárásokat a vonatkozó jogszabályokat megsértve folytatták le a bíróságok, mert a keresetlevél ügyvédi ellenjegyzése a bírósági eljárásokban kifejtettek szerint nem volt megfelelő, így sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joga. E jog fogalmát jogirodalmi és alkotmánybírósági határozatokra történő hivatkozásokkal elemezte az indítványozó, kiemelve, hogy kereteit garanciák sokasága tölti ki. Az egyik garanciális jelentőségű szabály megsértésének minősítette, hogy a tárgybeli ügyben – álláspontja szerint – nem hitelesített, hogy az eljárást megindító beadvány az érdekelt féltől származik, és hivatkozott a Pp. 93. § (3) bekezdésének és 196. § (1) bekezdése e) pontjának, továbbá az Ütv. 27. § (1) bekezdés b) pontjának és 73. § (1) bekezdésének megsértésére is.
- [30] Az indítványozó hivatkozott az Európai Unió Elsőfokú Bírósága előtt T-223/06. P. sz. alatt folyamatban volt, az *Európai Parlament kontra Ole Eistrup* ügyben hozott 2007. május 23-i ítéletre. Ebben az ügyben azonban – amint arra a Kúria is rámutatott – az ügyvéd nem eredeti aláírásával, hanem bélyegző lenyomatával látta el a keresetlevelet, tehát e döntés közvetlen összefüggésbe nem hozható a vizsgált ügygel.
- [31] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja alapján alkotmányjogi panasznak olyan bírói döntéssel szemben van helye, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, és e sérelem lényegét és az eljárás megindításának indokait az alkotmányjogi panaszban kell tartalmaznia.
- [32] Az indítványozó a bíróságok által lefolytatott eljárások tényállási és pertörténeti elemei közül a keresetlevél ügyvédi ellenjegyzésének hiányosságait, és annak vélt jogkövetkezményeit részletesen ismertette.
- [33] Az indítványozó által hivatkozott Pp. 93. § (3) bekezdése egyértelműen fogalmaz: „Ügyvédi képviselő esetében az ügyvédnek a beadvány minden példányát aláírásával kell ellátnia; egyébként a beadvány első példányát a 196. §-nak megfelelően kell kitölteni.”
- [34] A beadványok ügyvédi aláírással történő ellátásakor, ugyanakkor figyelemmel kell lenni az Ütv. 73. § (1) bekezdése szerinti ügyvédi irodai cégnév használat szabályaira is.
- [35] Az Alkotmánybíróság észlelte tehát, hogy a beadványok ügyvédi aláírással történő ellátásakor az Ütv. 73. § (1) bekezdése szerinti ügyvédi irodai cégnév használat kérdését kívánta tehát az indítványozó a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség problematikájává emelni az alkotmányjogi panaszában, de indítványát alkotmányjogilag értékelhető érvekkel nem tudta alátámasztani.
- [36] Fentiekre tekintettel, mivel a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányossági kérdés, alaptörvényben biztosított jog sérelme, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1411/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3146/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.II.37.501/2014/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Magyar Szocialista Párt (1066 Budapest, Jókai utca 6.), az Együtt – a Korszakváltók Pártja (1123 Budapest, Alkotás utca 17–19.), a Demokratikus Koalíció (1132 Budapest, Victor Hugo utca 11–15.) és a Magyar Liberális Párt (5000 Szolnok, Tarló út 14.) jogi képviselőjük útján (a továbbiakban: indítványozók) alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdésére, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdésére hivatkozással a Kúria Kvk.II.37.501/2014/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [3] 2. A Budapest 12. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottság (a továbbiakban: OEVB) 54/2014. (IV. 12.) számú határozatában megállapította, hogy a Budapest 12. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületben a választás eredményes volt, a legtöbb szavazatot a FIDESZ-Magyar Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt közös egyéni jelöltje kapta.
- [4] Az indítványozók szerint a szavazás során olyan súlyos eljárási jogsértések történtek (urnák szabályos lezárásának hiánya, mozgóurnás szavazás során elkövetett szabályszegések következtében szavazatok érvénytelenítése), amelyek – a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti alapelvre is figyelemmel – a választások eredményének érdemi befolyásolására alkalmasak, ezért fellebbezésükben kezdeményezték, hogy a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) vizsgálja felül az OEVB határozatát, és rendelje el a szavazás és annak eredménye megsemmisítését, valamint a szavazás megismétlését.
- [5] 3. Az NVB – a fellebbezést elutasító – 1040/2014. számú határozatában az OEVB határozatát helybenhagyta. Megállapította, hogy a fellebbezésben foglalt tényállással azonos tartalmú beadványt az 1036/2014. számú határozatában már elbírált. Fenntartotta az ott rögzített álláspontját, mely szerint „az urna nem szabályszerű lezárására vonatkozó fellebbezői bizonyíték nem alkalmas a közokiratoknak minősülő, az SZSZB tagjai, a jegyzőkönyvvezető és az elsőként szavazó választópolgár aláírásával ellátott országos listás és egyéni választókerületi szavazóköri jegyzőkönyvekben foglalt azon állítás érdemi cáfolására, mely szerint a szavazatszámoló bizottság a szavazás megkezdése előtt megállapította, hogy az urnák üresek, és ennek megállapítása után az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében az urnákat lezárta”. Megállapította továbbá, hogy a korábbi

jogorvoslati kérelemben foglaltakhoz képest új, érdemi bizonyítékot nem csatoltak, és rámutatott arra, hogy a szavazás napján vélemezett jogsértés miatt – a Ve. 209. § (1) bekezdése alapján – a jogorvoslati kérelmet a jogsértés elkövetésétől számított 3 napon belül lehet benyújtani. Megállapította azt is, hogy a mozgóurnás szavazás szabálytalansága miatt a szavazatszámoló bizottság a Ve. 197. §-ában foglaltak alkalmazásával a +10 többletként megjelenő szavazatot valamennyi jelöltre, illetve a listára leadott érvényes szavazatból levonta. Ezért alaptalannak találta a szavazóköri eredmény megsemmisítésére és a szavazás megismétlésére vonatkozó kérelmet. Az NVB utalt arra is, hogy a jogorvoslati kérelem általános hivatkozásokat tartalmaz, a fellebbezés nem jelölt meg konkrét jogszabálysértést.

- [6] 4. Az indítványozók bírósági felülvizsgálati kérelmükben az NVB 1040/2014. számú határozatának megváltoztatását, az eredmény megsemmisítését és a szavazás megismétlésének elrendelését kérték. Azt állították, hogy az NVB a tanúnyilatkozatokat és a felhozott jogi érveket nem megfelelően értékelt. Álláspontjuk szerint olyan súlyú eljárás szabálysértések történtek, amelyek miatt a szavazás eredményét törvényesen nem lehetett volna megállapítani.
- [7] 5. A Kúria Kvk.II.37.501/2014/2. számú végzése az NVB 1040/2014. számú határozatát helybenhagyta. A Kúria megállapította, hogy az NVB a kifogás tekintetében helyesen és megalapozottan döntött. Utalt arra, hogy az e tárgyban hozott, 1036/2014. számú – a kifogást elutasító – NVB határozatot a Kúria Kvk.I.37.494/2014/2. számú döntésében helybenhagyta, ezzel ebben a kérdésben a jogorvoslati eljárás lezárult, így a jogorvoslati kérelem a jogvesztő, három napos határidőn túl érkezett. A Kúria továbbá részletes indokolást adott a kifogás valamennyi kérdésére, utalt arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban nem jogosult annak vizsgálatára, hogy más jogorvoslati eljárásban a kérelmező miért nem tudott eleget tenni eljárási kötelezettségeinek. Megjegyezte, hogy az érvénytelen szavazatok országos átlagot meghaladó száma önmagában nem elegendő indok az egyéni választókerületi eredmény vizsgálatára és megsemmisítésére. Az általánosságban megjelölt és kellően nem is valószínűsített jogsértés alapján nem látott módot a kérelem szerinti döntés meghozatalára.
- [8] 6. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [9] Indítványukban kérték: az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kvk.II.37.501/2014/2. számú – 2014. április 22. napján kelt – végzése alaptörvény-ellenességét és változtassa azt meg. Kérték, hogy a Budapest XV. kerület 5. számú szavazókörében a szavazást és annak eredményét az Alkotmánybíróság semmisítse meg, illetve rendelje el a szavazás megismétlését, továbbá Budapest 12. számú országgyűlési egyéni választókerület szavazatszámoló bizottságainak a szavazólapok érvénytelenségét, illetve érvényességét megállapító döntéseit vizsgálja meg, illetve az eredményt a Ve. 241. § (3) bekezdése alapján a szavazatok újraszámolása alapján változtassa meg.
- [10] Indítványukban részletesen előadták az ügy előzményeit, kifogásaikat az OEVB és a NVB eljárását illetően. Sérelmezték, hogy a Kúria az érveiket alátámasztó bizonyítékokat nem vette figyelembe. Vitatták a bírói jogértelmezést, álláspontjuk szerint az téves.
- [11] Véleményük szerint a Kúria támadott végzése az abban foglalt jogértelmezés miatt sérti az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésében foglaltakat.
- [12] 7. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, és az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fenn álltát.
- [13] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság formai feltételeinek az alábbiak miatt.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerint a kérelem pedig akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli:
- azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza,
 - az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét;
 - a vizsgálandó jogszabályi rendelkezést vagy bírói döntést;
 - az Alaptörvény, illetve a nemzetközi szerződés megsértett rendelkezéseit,

- indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel,
 - kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.
- [15] Az indítványozók Alkotmánybíróság hatáskörét az Abtv. 26. § (1) bekezdésében jelölték meg, és panaszukat a Ve. 233. § (1) bekezdése alapján terjesztették elő.
- [16] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panasz eljárását az kezdeményezheti, aki egyedi ügyben érintett és az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság ebben az esetben megállapította, hogy az indítványozók nem jelöltek meg jogszabályt, amelynek alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogaik sérelme következhetett volna be.
- [17] Az indítványozók az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésére alapították panaszukat. Az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdése szerint „Az országgyűlési képviselőket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.” E rendelkezés a választás alapelveit tartalmazza. Ezt az indítványozók nem kapcsolták össze Alaptörvényben biztosított alapjoggal, nem jelöltek meg olyan konkrét alapjog sérelmet, amely az alkotmányjogi panasz befogadását megalapozná.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz – a vizsgálandó jogszabály, valamint az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának megjelölése hiányában – nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontjában foglalt feltételnek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.
- [19] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg a befogadhatóság formai feltételeinek, ezért az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényben előírt tartalmi feltételeit (Abtv. 26–27. §, 29–31. §) nem vizsgálta.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/868/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3147/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.589/2013/2., 9.Pkf.25.590/2013/2. és 9.Pkf.25.591/2013/2. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó három külön alkotmányjogi panaszában 2013. november 4-én az első fokon eljáró bíróság útján – Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. § alapján – alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.589/2013/2., 9.Pkf.25.590/2013/2. és 9.Pkf.25.591/2013/2. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte; valamennyi – lényegében azonos – indítványában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, I. cikk (1) bekezdésének, XV. cikkének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének és a 28. cikkének sérelmére hivatkozott, részletes alkotmányjogi érvelést azonban nem terjesztett elő. A konkrét ügy kapcsán az indítványozó előadta, hogy termőföld bírósági végrehajtási árverezése során a bírósági végrehajtó nem ellenőrizte a termőföld megszerzésére vonatkozó törvényi korlátok megtartását, ezért kifogással élt. Kifogását a Békési Járásbíróság elutasította, amely végzést a Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.589/2013/2., 9.Pkf.25.590/2013/2. és 9.Pkf.25.591/2013/2. számú végzéseivel helyben hagyott. A jogerős végzések indokolása szerint a bírósági végrehajtónak a Vht. értelmében az árverés során nem kellett ellenőriznie a termőföld megszerzésére vonatkozó anyagi jogi jogszabályoknak való megfelelést, mivel az árverési vétel bejegyzésére az ő megkeresésére fog sor kerülni, megkereséséhez viszont mellékelnie kell mindazon okiratokat, amelyek alapján az ingatlan-nyilvántartási hatóság a bejegyzést megteszi. Ezek között az okirati feltételek között van – többek között – a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény (a továbbiakban: Tft.) 9. § (3) bekezdése által megkövetelt nyilatkozat, amelyben az árverési vevő nyilatkozik a tulajdonszerzési korlátoknak való megfelelésről. Mivel a bírósági végrehajtó ezeket a Tft. és ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inyvtv.) által megkívánt okiratokat megkereséséhez csatolni köteles, így nem követett el mulasztást azért, hogy az árverés során e feltételek meglétét nem vizsgálta.
- [3] Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására az indítványozó alkotmányjogi panaszait úgy módosította, hogy az Alaptörvény C) cikk (1) és (3) bekezdésére hivatkozott, előadva, hogy a bíróság elmulasztotta a Tft. szabályainak érvényre juttatását, sértve a hivatkozott alkotmányi rendelkezést. Felhívta a P) cikk (2) bekezdését, amely a termőföldre vonatkozó különös rendelkezéseket tartalmaz. Hivatkozott az indítványozó továbbá az I. cikk (2) bekezdésére, az alapvető jogok elismerésére; érvelése szerint a tulajdon megszerzéséhez való jog csak alkotmányosan korlátozható, jelen esetben azonban ettől elesett, mivel az online ingatlan árverésen olyanok is árverezhettek, akik törvényes korlátozás miatt a termőföldet nem szerezhették volna meg. Ez a bírósági döntés az indítványozó véleménye szerint az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságát is sértette, mivel mellőzte az azonos szempontok szerinti kezelését: minden árverési vevőt már az árverés során ilyenként kellene kezelni, s ez elmaradt. A törvény előtti egyenlőség [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés] is azt követelné meg, hogy már az árverés folyamán ellenőrizze a bírósági végrehajtó a tulajdonszerzési korlátozások meglétét. Felhozta az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, azonban e körben továbbra sem terjesztett elő semmilyen indokolást. Végül hivatkozott az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére, amely szerint mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. Ebből arra a következtetésre jut, hogy az Alaptörvény védi a tulajdon megszerzéséhez való jogot, amelytől ő a konkrét ügyekben azért esett el, mert a bírósági végrehajtó az árverési vevők esetleges tulajdonszerzési korlátozását nem vizsgálta.
- [4] 1.2. Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az előtte folyó ügyek tárgya egymással összefügg és elrendelte az ügyek egyesítését [Ügyrend 34. § (1) bek.].
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a felhívás folytán fenntartott, kiegészített alkotmányjogi érvelést tartalmazó alkotmányjogi panaszait vizsgálta, amelyek a kiegészítést követően is lényegében azonos érvelést tartalmaztak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek megfelel. Az indítványozó a Gyulai Törvényszék valamennyi (9.Pkf.25.589/2013/2., 9.Pkf.25.590/2013/2. és 9.Pkf.25.591/2013/2. sz.) – indítvánnyal támadott – jogerős végzését 2013. szeptember 2-án vette kézhez, alkotmányjogi panaszait 2013. november 4-én, ajánlott küldeményként nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz címezve az elsőfokú bíróságnál. Tekintettel arra, hogy 2013. november 1-jére, munkaszüneti napra esett, majd 2013. november 2-a és 3-a is munkaszüneti nap volt, így a 2013. november 4-én, hétfőn, ajánlott küldeményként benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak tekinthető.

- [6] Az alkotmányjogi panaszok megfelelnek az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt feltételeknek is, mert megjelölik az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a támadott bírói döntéseket, felhívásra tartalmazzak a bírói döntések Alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint rögzítik a kifejezett kérelmet a támadott végzések megsemmisítésére.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [8] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettsége az ügyben fennállt. Bár a végrehajtási eljárásokban félként (végrehajtást kérő, adós) nem szerepelt, az árverés során vételi szándékkal lépett fel, s a Békési Járásbíróság ezen jogállására való hivatkozással érdemben bírálta el végrehajtási kifogását. A Gyulai Törvényszék a panaszos végrehajtási kifogását jogerősen elutasította, ami ellen további rendes jogorvoslat nem áll rendelkezésre, ezért a panaszok az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltaknak is eleget tesznek.
- [9] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és I. cikk (2) bekezdése kapcsán lényegében arra támasztja érvelését, hogy állítása szerint az Alaptörvény biztosítja a tulajdonszerzéshez való jogot. Ezzel szemben az Alkotmánybíróság a 3387/2012. (XII. 30.) AB végzésben (Indokolás [16]) megállapította: „Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az alkotmányos tulajdonvédelem a meglévő tulajdonra vonatkozik, a tulajdonhoz való jog nem biztosít jogot a tulajdonszerzésre [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 201.]” [L. így még: 3021/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [14]]. Az Alaptörvény téves értelmezése miatt az alkotmányjogi panaszok vizsgálatára nem volt törvényes lehetőség.
- [11] Az indítványozó emberi méltóságának és törvény előtti egyenlőségének vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó panaszaiban csak hivatkozott arra, de nem támasztotta alá semmilyen adattal, okirattal vagy más bizonyítékkal, hogy alaptörvényi jogainak vélt sérelmét ténylegesen az okozta volna, hogy az ingatlan-árverésen olyan személy szerezte meg az adott ingatlan tulajdonjogát, akire a Tft. termőföldszerzési korlátai valóban vonatkoznak, s hogy ez a személy nem pusztán megnyerte volna az ingatlan-árverést, hanem tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre is került. Ilyen konkrét jogsérelem igazolásának híján a végrehajtási kifogást elutasító végzést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatának megkezdése sem lehetséges. Mivel az indítványozó mindezek alapján nem mutatott ki alkotmányjogi szempontból jelentős összefüggést az általa támadott bírói ítélet és a felhozott alaptörvényi rendelkezés között, az Alkotmánybíróság az indítványokat e részükben sem vizsgálhatja érdemben.
- [12] Fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszok befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat ezért az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1692/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3148/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75771/2012/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1.1. Az indítványozó gazdasági társaság ügyvezetője 2013. november 22-én – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (Abtv.) 27. §-a alapján – alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75771/2012/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított jogainak sérelmére hivatkozással.
- [2] Az Alkotmánybíróság főtítkára (főtítkár) megküldte az alkotmányjogi panaszt az elsőfokon eljáró bíróságnak, ahol azt joghatályosan be kellett volna nyújtani. A Pesti Központi Kerületi Bíróság átirata szerint a támadott ítéletet 2013. május 21-én kézbesítették az indítványozónak. Az indítványozót a főtítkár erről, valamint az igazolási lehetőségéről tájékoztatta, amire az indítványozó a felhívásban meghatározott időben igazolási kérelemmel élt és hivatkozott gyermeke születésére és az azt övező egészségügyi problémákra. Az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – az igazolási kérelmet elfogadta, s a továbbiakban úgy tekintette, mintha az ügyet határidőben nyújtották volna be.
- [3] 1.2. Az indítványozó előadja, hogy ügyében a számára kedvező elsőfokú ítéletet (PKKB 10.G.300.924/2011/31., kelt 2012. május 23-án) követően az alperes fellebbezést terjesztett elő. Az alperesi fellebbezést az idéző végzéssel együtt 2012. augusztus 20-án vette kézhez a felperes, de az abban szereplő tárgyalási időpont 2013. március 21-ei tárgyalási időpontra szólt. A másodfokú bíróság ítélete az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – megváltoztatta és a felperesi keresetet elutasította. Időközben hatályba lépett a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényt (Pp.) is módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Ppm.) 7. §-a, amely felemelte a felülvizsgálati értékhatárt, s amelynek hatálybalépésétől rendelkezése úgy szól, hogy a Ppm. hatálybalépését követő 60. nap után jogerőre emelkedett ítéletek tekintetében kell alkalmazni az új felülvizsgálati értékhatárt.
- [4] Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, az ésszerű időn belül való eljárási kötelezettséget és a részrehabilitációs eljárás követelményét sértette a Fővárosi Törvényszék, amikor szokatlannul távoli időpontra kitűzött tárgyalással mindkét felet megfosztotta a felülvizsgálat mint rendkívüli perorvoslat lehetőségétől.
- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai, valamint az Abtv. 26–27. §§-ban, és az Abtv. 29–31. §§-ban foglalt tartalmi természetű befogadhatósági feltételrendszernek.
- [6] 2.1. Bár az indítványozó az alkotmányjogi panaszban kifogásolt bírói döntés kiadmányát 2013. május 21-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt 2013. november 22-én, vagyis az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos határidőn túl terjesztette elő. Mivel igazolási kérelmét az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – elfogadta, így e körben a továbbiakban úgy tekintette az Alkotmánybíróság, mintha az alkotmányjogi panaszt határidőben terjesztették volna elő.
- [7] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésének megfelelően határozott kérelmet tartalmaz a Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75771/2012/5. számú ítélete megsemmisítésére, ezért a panasz a befogadás formai természetű feltételeinek eleget tesz.

- [8] 2.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári peres ügyben felperesként szerepel, így az Abtv. 27. §-a alapján érintettsége az egyedi ügyben megállapítható. Jelen ügyben az indítványozó a felbbezési lehetőségének kimerítését követően, a Fővárosi Törvényszék másodfokú, jogerős ítéletével szemben nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, amely így megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt jogorvoslati lehetőségek kimerítésére vonatkozó követelményeknek is.
- [9] Ugyanakkor egy másik ügyben az Alkotmánybíróság egy bírósági határozat megsemmisítésére irányuló indítvány vonatkozásában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kifejtette: „Az indítványozó által hivatkozott XXIV. cikk (1) bekezdése szerint: »Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.« Az Alaptörvény ezen rendelkezése nem a bírósági eljárásokra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik. Az indítványozó által hivatkozott ezen alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági ítéletek közötti összefüggés tehát hiányzik. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadályá {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}.” {3040/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [13]}. Tekintettel a fentiekre, az indítványozó által állított alapjogsértés és a felhívott alaptörvényi rendelkezés között hiányzik az összefüggés, amely megalapozhatná az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatát.
- [10] Fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ezért az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2014. május 5.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1718/2013.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3149/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.252/2012/4. számú ítélete, illetve a Magyar Honvédség külföldi szolgálatot teljesítő és külföldi tanulmányokat folytató személyi állománya devizaellátmányáról és egyes ellátmányon kívüli pénzbeli járandóságairól szóló 26/2007. (VI. 20.) HM rendelet 33. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó hat magánszemély jogi képviselőjük útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé.
- [2] Az indítványozók indítványa elsődlegesen arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.252/2012/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg, másodlagosan pedig – amennyiben az Alkotmánybíróság nem állapítja meg a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét – a Magyar Honvédség külföldi szolgálatot teljesítő és külföldi tanulmányokat folytató személyi állománya devizaellátmányáról és egyes ellátmányon kívüli pénzbeli járandóságairól szóló 26/2007. (VI. 20.) HM rendelet (a továbbiakban: R.) 33. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [3] Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az R.-t a külföldi szolgálatot teljesítők egyes járandóságairól szóló 18/2013. (IX. 5.) HM rendelet 65. §-a 2013. szeptember 13-ával hatályon kívül helyezte, de ez a tény az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti eljárásban – az Abtv. 41. § (3) bekezdésére és 64. § e) pontjára is figyelemmel – nem képezi akadályát az Alkotmánybíróság eljárásának.
- [4] 1.1. Az indítványozók – a munkabér és egyéb anyagi juttatások megfizetése iránt indított munkaügyi per felperesei – eltérő időszakokban és időtartamban, 2007. szeptemberétől 2010. novemberéig az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió, Magyar Kontingens állományában törzstisztként teljesítettek szolgálatot.
- [5] 2007. július 1-jéig az UNFICYP HUNCON állománytáblájában szereplő törzstisztek misszióbeli ellátását az ENSZ – a kontingens többi tagjához hasonlóan – természetben, térítésmentesen biztosította. A törzstisztek a természetbeni ellátáson felül a Magyar Honvédségtől devizaellátmányban részesültek. Az ENSZ Közgyűlés A/C.5/61/L.49. számú határozatának elfogadásával a törzstisztek ellátási rendszerét megváltoztatta, a korábbi térítésmentes természetbeni ellátás helyett 2007. július 1-jétől fokozatosan bevezette az ún. MSA („*Mission Subsistance Allowance*”, magyarul: missziós létfenntartási alap) ellátás fizetésének a rendszerét. Ezzel egyidejűleg az ENSZ a törzstisztek vonatkozásában beszüntette a nemzeti kormányoknak azelőtt járó refinanszírozási fejkvóta folyósítását. Mindezekre tekintettel a Magyar Honvédség a devizaellátmány folyósítását a törzstisztek részére megszüntette, helyette külföldi napidíj-kiegészítés került bevezetésre azon törzstisztek részére, akiknek az ENSZ által fizetett MSA összege nem érte el a külföldi napidíj 1 hónapra számított összegének a 150%-át (l. R. 37/A. §). Erre az R. 33. § (3) bekezdésének az alkalmazásával került sor, mely szerint: „Az (1)–(2) bekezdésben foglaltaktól eltérően azon kiküldöttekre, akiknek a külföldi pénzbeli ellátását közvetlenül a béketámogató műveletet irányító nemzetközi szervezet biztosítja, a 34–37. § és a 38–40. § helyett a 37/A. § rendelkezéseit kell alkalmazni.” Az R. 33. § (3) bekezdését a Magyar Honvédség külföldi szolgálatot teljesítő és külföldi tanulmányokat folytató személyi állománya devizaellátmányáról és egyes ellátmányon kívüli pénzbeli járandóságairól szóló 26/2007. (VI. 20.) HM rendelet módosításáról 13/2008. (VI. 3.) HM rendelet 2. §-a iktatta be, 2008. július 1-jei hatállyal.
- [6] 1.2. Az indítványozók szolgálati panasszal fordultak parancsnokukhoz, a Honvédelmi Minisztérium Honvéd Vezérkar Főnökéhez, aki azt elutasította. Az indítványozók ezután nyújtották be keresetlevelüket a Székesfehérvári Munkaügyi Bírósághoz. A bíróság az egyes indítványozó által külön indított pereket tárgyi összefüggés okán, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 149. § (2) bekezdése alapján egyesítette.
- [7] Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy a devizaellátmány a Hjt. 125/A. §-a alapján megilleti őket, kifizetése a Magyar Honvédség feladata. Az R. 33. §-a egyértelműen kettébontja a juttatások kétféle formáját: az (1) bekezdés szerinti természetbeni ellátásra és a (2) bekezdésben körülírt pénzbeli ellátásra. Az MSA az indítványozók jogértelmezése szerint az R. 33. § (3) bekezdése szerinti pénzbeli ellátásnak nem feleltethető meg, így a törzstiszteket megilleti a devizaellátmány. Az MSA-val az ENSZ kizárólag a korábban térítésmentesen nyújtott természetbeni ellátást váltotta ki, ezért nem helyettesíthet semminemű korábbi nemzeti (pénzbeli) ellátást. Az MSA – szemben a devizaellátmánnyal – átalányösszegben, beosztásra, rendfokozatra, a kontingens tevékenységére, stb. tekintet nélkül, azonos összegben illeti meg a jogosultakat. Nézetük szerint a diszkrimináció azáltal valósul meg, hogy az egyébként azonos állományba tartozók közül az MSA-val ellátott állománynak fizetnie kell mindazon szolgáltatásokért, amelyet az állomány többi része térítésmentesen kap meg, ráadásul devizaellátmányban sem részesülnek.

- [8] Az alperes arra hivatkozott, hogy az R. kétféle ellátási formát nevesít, a természetbeni ellátást és a pénzbeli ellátást. Ezért értelmezhetetlen az indítványozók által használt „természetbeni ellátás megváltása” fogalom. Az MSA meghatározott pénzösszeg, pénzbeli ellátás, amelyet az ENSZ folyósít, emiatt az indítványozókra az R. 33. § (3) bekezdésében foglalt szabályokat kell alkalmazni. Az MSA funkciója szerint a külföldi tartózkodással kapcsolatosan felmerülő többletköltségek megtérítésére szolgál, az R. 3. § m) pontja alapján a devizaellátmány a külföldi tartózkodással összefüggésben felmerülő többletköltségekhez való hozzájárulás céljából, külföldi pénznemben folyósított juttatás. Az MSA sajátos, kettős rendeltetésű, költségtérítés jellegű pénzbeli ellátási forma, amely egyrészt valóban fedezi a magyar jognak megfelelő ingyenes természetbeni ellátás költségeit, az ezen felül fennmaradó rész viszont megfeleltethető a devizaellátmánynak, vagyis minden jogos igényt kielégítő kombinált, komplex juttatás. Az MSA folyósításáról és az arra jogosultak köréről az ENSZ Közgyűlése határozott. Az MSA juttatással ellátottak és ezen juttatásban nem részesülők nincsenek egymással összehasonlítható helyzetben.
- [9] 1.3. A vitás – a perben eljáró bíróságok által nem egységesen értelmezett – kérdés az volt, hogy az MSA-t (többcélú) pénzbeli ellátásnak vagy kizárólag a természetbeni ellátás pénzbeli megváltásának kell-e tekinteni.
- [10] Az ügyben első- és másodfokon eljáró bíróságok (a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság és a Fejér Megyei Bíróság) helyt adtak az indítványozók keresetének és megállapították az elmaradt devizaellátmány összegét. A bíróságok álláspontja szerint az MSA kizárólag az elmaradt természetbeni ellátás kiváltását szolgáló pénzbeli ellátás, így a törzstisztek nem részesülnek – a magyar szabályozás szerint őket egyébként megillető – a külföldi tartózkodással kapcsolatban felmerülő többletköltségek fedezésére szolgáló ellátásban (devizaellátmányban).
- [11] 1.4. A Kúria – felülvizsgálati bírósággént eljárva – a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az indítványozók keresetét elutasította. A Hjt. 52. §-át értelmezve megállapította: nem tiltott, hogy a devizaellátmányt más elnevezéssel vagy ellátással összevontan folyósítsák. Az MSA jellegének vizsgálatakor figyelembe vette az ENSZ Békefenntartó Műveletek Főosztálya faxának 3.a. és 5. pontját, melyek szerint az MSA nemcsak az étkezés, szállás költségeinek, hanem a fegyverzet, a felszerelés, a lőszer, a ruházat költségeinek a fedezésére, és a korábban rekreációs szabadságra járó juttatás, napidíj, valamint a küldő országok törzstisztjei után fizetett „alap visszatérítés” kiváltására is szolgált. A fax 8. pontjából is – miszerint ha a törzstisztek számára az elhelyezés, étkezés biztosított, az MSA kevesebb – az MSA komplex jellege következik. Az R. 3. § m) pontja szerint a devizaellátmány célja a tartós külföldi szolgálatot teljesítők részére a külföldi tartózkodással összefüggésben felmerült többletkiadásokhoz és költségekhez való hozzájárulás. Az MSA rendeltetését és a devizaellátmány fogalmát összevetve a Kúria megállapította, hogy az MSA juttatásának van olyan célja, amely megfelel a devizaellátmány juttatása céljának; ezért az MSA a devizaellátmányt is magában foglalja. A bíróság megállapította továbbá, hogy az MSA pénzbeli ellátás; az abban részesülőkre egyértelműen az R. 33. § (3) bekezdését kell alkalmazni. Hangsúlyozta: „az R. a békefenntartó missziót teljesítők külföldi ellátásának formája (természetbeni vagy pénzbeli) és a folyósító személye különbözőségére tekintettel szabályozza eltérően a kiküldötteket megillető juttatásokat, ezért a külföldön szolgálatot teljesítők az ellátási formák különbözősége miatt nem tekinthetők azonos helyzetben levőknek, így diszkriminációról nem lehet szó.”
- [12] 2. Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria ítélete az Alaptörvény II. cikkében, XV. cikk (1) és (2) bekezdésében, valamint XVII. cikk (3) bekezdésében biztosított jogokat sérti, ezért kérték az ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és a megsemmisítését.
- [13] Nézetük szerint „a törvény előtt mindenki egyenlő” abszolút parancs alaptörvényi szintre emelésével az általános megkülönböztetési tilalom nevesítve is alapjogi szintre emelkedett, a Kúria ítélete ezt sérti, ugyanakkor a diszkrimináció tilalmába is ütközik, mivel a megkülönböztetés az indítványozók emberi méltóságát és a munkavállalók méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételhez való jogát [Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdés] sérti.
- [14] Az indítványozók nézete szerint a devizaellátmány szempontjából homogén csoportnak az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió, Magyar Kontingens állományát kell tekinteni, mivel a csoport tagjai egymással összehasonlítható helyzetben vannak. A csoporton belüli különbség a törzstisztek és a kontingens egyéb tagjai között áll fenn, részletesen bemutatja, hogy az egyes csoportba tartozók milyen juttatásokban részesülnek. A megkülönböztetés következménye a kontingens tagjai közötti belső aránytalanság. A törzstisztek teljes pénzbeli

ellátása lényegében nem nőtt, miközben a feladatuk ellátásával kapcsolatban felmerült költségeik jelentősen növekedtek. Összességében a törzstisztek ellátása nemcsak a korábbi ellátásukhoz képest, hanem a kontingens táborban elhelyezett tagjaihoz képest is csökkent. Amíg a kontingens többi tagja jövedelme egy részét meg is tudta takarítani, addig az indítványozók az MSA-ból a létfenntartásukhoz feltétlenül szükséges napi kiadásokat fedezték, devizaellátmányt pedig nem kaptak. Előfordult, hogy egy magasabb rendfokozatú törzstiszt a kiküldetés alatt összességében csekélyebb ellátásban részesült, mint a kontingens egy alacsonyabb rendfokozatú, nem törzstiszt tagja. Ez egy olyan hierarchizált szervezetben, mint a honvédség, értelemszerűen feszültséghez vezetett és a törzstisztek emberi méltóságát sértette. A devizaellátmány megvonása a törzstisztek esetében mindazon juttatásokra is kihatással volt, amit a munkáltató a devizaellátmányból számolt. Megkülönböztetést jelent továbbá, hogy az MSA nem alapja a nyugdíjárulékknak, így a nyugdíj összegének megállapításakor is figyelmen kívül marad.

- [15] Az indítványozók hivatkozása szerint a Kúria azzal indokolta a különbségtételt, hogy az indítványozók részesültek MSA-ban, míg a kontingens többi tagja nem. Ebben a körben viszont nem lehetett volna eltekinteni az MSA tényleges funkciójától, rendeltetésétől. Az elhelyezésbeli különbség és az ENSZ-től kapott ellátásbeli különbség alkotmányosan nem indokolhatja sem a Magyar Honvédségtől kapott juttatások eltérő mértékét, sem a majdani alacsonyabb összegű nyugdíjat.
- [16] Az indítványozók kiemelik, hogy nem ahhoz van Alaptörvényben biztosított joguk, kiküldetésük során devizaellátmányban részesüljenek, hanem ahhoz, hogy az Alaptörvénynek megfelelő jogszabályok alkalmazása során a törvény előtti egyenlőséget tartsa tiszteletben és a munkavállalóknak biztosítsák a méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételeket. A Kúria nem hivatkozott olyan alapjogra, amelynek érdekében az indítványozóknak „a törvény előtt mindenki egyenlő” alapjoga korlátozható lenne, ennek következtében a korlátozás szükségességégarányossága fel sem merül.
- [17] Az indítványozók véleménye szerint a Kúria ítélete megkülönböztette a kontingens különböző tagjait és ennek folytán az indítványozók hátrányosabb helyzetbe kerültek mint a kontingens nem törzstiszt tagjai. Amikor a Magyar Honvédség alacsonyabb szintű ellátást nyújt egy magasabb rendfokozatú tisztnek, mint egy ugyanolyan helyzetben levő alacsonyabb rendfokozatúnak, akkor sérül az állomány egy csoportjának emberi méltósága, és nem biztosítják számukra a méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételeket. Ez utóbbi ugyanis az arányos, az állomány többi tagjához képest indokolatlanul nem eltérő ellátást is magában foglalja. Az indítványozók utaltak továbbá a Hjt. 6. §-ára, mely szerint a szolgálati viszonytal kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.
- [18] Az indítványozók másodlagosan – abban az esetben, ha az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria megfelelően alkalmazta a jogszabályokat – az Abtv. 28. § (1) bekezdésének az alkalmazásával az R. 33. § (3) bekezdésének az alaptörvény-ellenessége megállapítását kérték az Alaptörvény II. cikkének, XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XVII. cikk (3) bekezdésének a sérelme miatt; kérték továbbá a hivatkozott rendelkezés alkalmazásának kizárását az ügyükben. Az Alaptörvény e rendelkezéseinek a sérelméhez kapcsolódóan külön indokolást nem terjesztettek elő, korábbi érveikre hivatkoztak azzal, hogy „ebben az esetben a hátrányos megkülönböztetés nem (elsősorban) a Kúria ítéletéből ered, hanem a Kúria által alkalmazott jogszabályokból”.
- [19] Kifejtették továbbá, hogy a Hjt. 125/A. § és a 287. § (2) bekezdése alapján a honvédelmi miniszter nem hozhat olyan tartalmú rendeletet, melyben az állomány bármely tagjától a békefenntartó műveletekben való részvétel időtartamára járó devizaellátmányt megvonja; ehhez képest az R. 33. § (3) bekezdése megvonta a devizaellátmányt és a Hjt. alapján a nemzetközi katonai megfigyelői és szaktanácsadói feladatokat ellátók esetében alkalmazható napidíj kiegészítést állapított meg anélkül, hogy az indítványozók napidíjban részesülnének. Érvelésük szerint a honvédelmi miniszter túllépte a törvényi felhatalmazást, az R. a Hjt-vel ellentétes rendelkezéseket tartalmaz, így az már a kihirdetésekor Alkotmányba ütközött. Az Alaptörvény 17. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a Kormány tagja törvényi felhatalmazás alapján hozhat rendeletet, mely törvénnyel nem lehet ellentétes; ez a jogbiztonság elvébe, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe is ütközik. [Az Alaptörvény 17. cikkének megjelölése egyértelmű elírás, az indítvány tartalmilag a 18. cikk (3) bekezdését idézi.] Álláspontjuk alátámasztására hivatkoztak a Hjt. későbbi módosításaira. Bár az indítványozók másodlagos kérelmükkel kapcsolatban az Abtv. 28. § (1) bekezdését jelölték meg, az Alkotmánybíróság az indítványnak ezt a részét annak tartalma szerint, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványként bírálta el.
- [20] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogad-

hatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek; különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket vizsgálja [Abtv. 56. § (2) bekezdés]. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettek és a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.

- [21] 3.1. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdése szerinti feltételeknek formailag egészében megfelel.
- [22] Az az indítvány elem, amely az R. 33. § (3) bekezdésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény II. cikkének, XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, illetve XVII. cikk (3) bekezdésének a sérelmére alapozza, tartalmilag nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában szereplő feltételnek. Az indítványozók azt részletesen kifejtik, hogy – álláspontjuk szerint – a Kúria jogértelmezése milyen módon tartalmaz hátrányos megkülönböztetést részükre emberi méltóságuk, illetve a méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételhez való joguk tekintetében, ugyanakkor a konkrét jogszabályi rendelkezésnek az alaptörvény-ellenességét külön nem indokolják, csak korábbi indokolásukra utalnak vissza. Jogszabály, jelen esetben az R. 33. § (3) bekezdése nyilvánvalóan másként valósíthat meg alaptörvény-ellenességet, mint egy bírói döntés. Önmagában az, hogy a jogszabály más juttatásokat biztosít a személyek két meghatározott, különböző köre részére (jelen esetben aszerint, hogy a külföldi pénzbeli ellátást a magyar állam vagy közvetlenül a béketámogató műveletet irányító nemzetközi szervezet biztosítja), még nem valósít meg hátrányos megkülönböztetést. Az indítvány az R. 33. § (3) bekezdéshez kapcsolódóan, a hátrányos megkülönböztetés vonatkozásában nem tartalmaz olyan külön indokolást, amelyet az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség vizsgálata során értékelni tudna.
- [23] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének a) pontja alapján akkor lehet az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt benyújtani, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazott alaptörvény-ellenes jogszabály miatt az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérült.
- [24] Az Alaptörvény 18. cikk (3) bekezdése a Kormány tagjának rendeletalkotási jogát és ennek korlátait szabályozza. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe foglalt, elvont jogállamiság fogalom az Alkotmánybíróság eddig folytatott következetes gyakorlata szerint önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak [pl. 3022/2014. (II. 11.) AB végzés].
- [25] Az erre a két alaptörvényi rendelkezésre alapított indítványi elem a fentiekből következően nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésének a) pontjába foglalt feltételnek, mivel nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja.
- [26] 3.3. Az indítványozók – a Kúria ítélete vonatkozásában – az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét az emberi méltósághoz (Alaptörvény II. cikk) és a munkavállalók méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételhez való joghoz [Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdés] kapcsolódóan állították. A diszkrimináció nézetük szerint azáltal valósult meg, hogy a Kúria ügyükben az R. 33. § (3) bekezdését alkalmazta, és nem volt tekintettel az R. 33. § (1)–(2) bekezdésére.
- [27] Az, hogy az indítványozók ügyében az R. mely rendelkezését kell alkalmazni, jogalkalmazási, jogértelmezési kérdés. A Kúria részletesen megindokolta, hogy az MSA-t miért tekinti olyan komplex juttatásnak, amelynek egy része megfeleltethető a devizaellátmánynak. Ebből okszerűen következik, hogy a Kúria az indítványozók esetében az R. 33. § (3) bekezdését alkalmazta.
- [28] Az Abtv. 29. §-ából következően az Alkotmánybíróság a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogértelmezési kérdések megítélése nem tartozik a hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja. Az Alkotmánybíróság – többek között – a 3028/2014. (II. 17.) AB végzésében részletezte ennek a jogkérdéseknek a megítélését. „[A]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; (...)}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó,

szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; (...)}." {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}

- [29] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását – figyelemmel az Abtv. 27. §-ára, 29. §-ára, 52. § (1b) bekezdésének e) pontjára – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a), f) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. május 6.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1549/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3150/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.461/2013/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.27.461/2013/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó a Csongrád Megyei Kormányhivatal Hódmezővásárhelyi Járási Hivatal Járási Földhivatalánál (a továbbiakban: földhivatal) 2013. március 28. napján kérte a résztulajdonában levő termőföld vonatkozásában a földhasználati nyilvántartásba vételt. A földhivatal a földhasználat tényét bejegyezte, egyben az indítványozót a késedelmes bejelentés miatt 79 550 Ft földhasználati bírság megfizetésére kötelezte. Az indítványozó a határozat ellen fellebbezéssel élt, a másodfokon eljáró Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala (a továbbiakban: hivatal) a támadott határozatnak a földhasználati bírság megállapítására vonatkozó rendelkezését helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó keresetet nyújtott be a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, melyben kérte a földhasználati bírság vonatkozásában a hivatal által hozott közigazgatási határozatnak az első fokú határozatra is kiterjedően történő hatályon kívül helyezését. A bíróság a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása rögzítette, hogy a bíróság álláspontja szerint az indítványozónak a jogsértésért (a bejelentési kötelezettség elmulasztása) való felelőssége elévülésének kezdő időpontja a bejelentési kötelezettség teljesítésekor kezdődött, ezért nem

helytálló az indítványozó mint felperes védekezése, mely szerint az elévülés kezdő időpontja a bejelentési kötelezettséget megállapító jogszabály hatálybalépésének időpontja (2000. január 1.). A bíróság szerint a hivatal helyesen alkalmazta az eljárás megindulásakor hatályos rendelkezéseket, és helyesen rendelkezett a bejelentéskor hatályban volt jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a bíróság összegének meghatározásáról. A bíróság nem találta alkalmazhatónak az indítványozó által hivatkozott törvény – az adózás rendjéről szóló törvény – szabályainak alkalmazását, mivel „nem adóügyben járt el”.

- [4] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság felhívására kiegészítette. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró hatóságok és a bíróság megsértette a jogállamisághoz, ezen belül a jogbiztonsághoz, törvény előtti egyenlőséghez való jogát azzal, hogy „az elévülésre vonatkozó egyértelmű jogszabályi rendelkezéseket az eljáró bíróság, az Alaptörvény 28. cikkében foglalt kötelezettségét megszegve, azok céljával és az Alaptörvénnyel és a józan ésszel ellentétesen értelmezte”. Ugyancsak a jogállamiság és a jogbiztonság követelményét, így a jogszabályok visszaható hatályának tilalmát sérti, hogy a közigazgatási eljárás megindulásakor hatályos anyagi és eljárási szabályokat alkalmazták vele szemben, nem pedig a mulasztás kezdetekor, illetve a másodfokú közigazgatási határozat meghozatalakor hatályos jogszabályok szerint döntöttek ügyében. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látja megvalósulni, hogy a bíróság megfizetésére való kötelezés a tulajdonjoga korlátozását jelenti, mert a jogszerűen megszerzett vagyona, jövedelme terhére kell a bíróságot megfizetnie. Az indítványozó álláspontja szerint megvalósult az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme is, mert ügyében az elsőfokú közigazgatási hatóság az eljárást a mulasztás tudomására jutását követő 13 évvel indította meg, ez pedig ellentétes az ügyek ésszerű határidőn belül való intézésének kötelezettségével. Úgyszintén ezen alaptörvényi rendelkezésbe ütközik, hogy az eljáró közigazgatási hatóságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek sem. Az indítványozó hivatkozott még az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének – az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire nézve kötelezőek – sérelmére is, azonban indokolást erre nézve nem terjesztett elő.
- [5] 2. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott:
- [6] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani. A támadott ítéletet az indítványozó 2013. november 21-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt 2013. december 17-én érkezették a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon, ezért a panasz határidőben beérkezettnek tekinthető.
- [7] A panasz megfelel továbbá az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott formai követelményeknek, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, a támadott bírói döntést, tartalmazza a bírói döntés alaptörvényellenességére vonatkozó okfejtést, és kifejezett kérelmet a megtámadott ítélet megsemmisítésére. Azonban az indítvány az R) cikk (2) bekezdése sérelmére alapított részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) e) pontjában rögzített feltételnek, mert nem tartalmaz indokolást, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az indítványozó által megjelölt alaptörvényi rendelkezéssel.
- [8] Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet a fenti panaszelem tekintetében – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján – visszautasította.
- [9] 3. A befogadhatóság tartalmi feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról döntené tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket.
- [11] 3.1. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a és az 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak tekinthető, nyilvánvalóan érintett, hiszen a jelen ügyre okot adó jogvitában félként szerepel.
- [13] Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

- [14] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmére is hivatkozott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési szabály nem tekinthető olyan, az Alaptörvényben biztosított jognak, aminek a sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [15] Az indítványozó által hivatkozott XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik. Az indítványozó által hivatkozott ezen alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági ítélet között az összefüggés a jelen ügyben hiányzik. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadályá {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [16] Fenti indokok alapján az indítvány – ezen elemek tekintetében – nem felel meg az Abtv. 27. § a) alpontjában előírtaknak, így befogadására nincs lehetőség.
- [17] Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet a felsorolt panaszelemek tekintetében – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján – visszautasította.
- [18] 3.2. Az indítványozó hivatkozott a XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített, a tulajdonhoz való jogának, és ezzel összefüggésben a jogállamiság B) cikk (1) bekezdése sérelmére. Vitatja, hogy az eljáró hatóságok és a bíróság az ügyében helyes jogszabályokat alkalmaztak, valamint azokat megfelelően értelmezték.
- [19] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor. {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [21] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza nem alkotmányossági, hanem törvényességi-jogalkalmazási kérdésre vonatkozik. Ebből következően az indítvány az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére és ezzel összefüggésben a B) cikk (1) bekezdésére hivatkozó elemeiben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeknek.
- [22] Mindezekre tekintettel az indítványt e tekintetben az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján – visszautasította.

Budapest, 2014. május 6.

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1949/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3151/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.418/2012/8. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasz 2013. július 16-án érkezett az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Törvényszéken, kérve a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.418/2012/8. számú ítéletének felülvizsgálatát és megsemmisítését.
- [3] 2. Az ítéleti tényállások szerint az indítványozó mint ügyvéd 2000. szeptember 15-én kötött megbízási szerződést egy gazdasági társasággal, mely szerződés általános jogi képviselőre és jogi tanácsadási feladatokra irányult. A havi fix összegű díjazás mellett arról is megállapodtak, hogy „a megbízott által képviselt peres ügyekben a bíróság által megítélt ügyvédi költség a megbízottat illeti”. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban 2006. november 16-án meghozott ítéletével zárta le azt a 2002-ben indult peres eljárást, melyben a fentiek alapján az indítványozó mint jogi képviselő vett részt. Az ügyben eljáró bíróságok rendre elutasították egy részvénytársaság keresetét, melyet az indítványozó által képviselt gazdasági társasággal szemben terjesztett elő. A peres eljárás során keletkezett, összesen 10 000 000 forint összegű, perköltség címén fennálló követelés az indítványozóra került engedményezésre 2007. március 23-án.
- [4] A Pest Megyei Cégbíróság 2006. május 31-i kezdő időponttal rendelte el a peresztes részvénytársaság végelszámolását. A végelszámoló által 2007. március 8-án benyújtott kérelme alapján a Fővárosi Bíróság 2008. április 8-i kezdő időponttal elrendelte a részvénytársaság felszámolását.
- [5] A felszámoló az indítványozó hitelezői igényét 2009. augusztus 11-én kelt levelében visszaigazolta 7 500 000 forint perköltség, mint tőke és járuléka, 2 500 000 forint felülvizsgálati perköltség, mint tőke és járuléka, 150 000 forint végrehajtási költség és illeték, mint tőke és járuléka, illetve 85 000 forint végrehajtási költségelőleg, mint tőke és járuléka vonatkozásában.
- [6] A felszámoló közölte a felszámolást elrendelő bírósággal, hogy a számvitel rendjének megsértése büntette elkövetésének gyanúja miatt „bejelentéssel” élt a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál, mely eljárás azonban megszüntetésre került annak megállapításával, hogy a felszámoló és a könyvvizsgáló által megállapított szabálytalanságok nem minősülnek bűncselekménynek. A felszámoló közölte továbbá, hogy a felszámolási eljárásnak a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 63/A. §-a szerinti lezárását kívánja előkészíteni, „tekintettel arra, hogy az adós gazdálkodó szervezetnek nincs vagyona, és még a felszámolás költségeire sem rendelkezik fedezettel. A hitelezői igények behajthatatlan követeléseknek minősülnek”.
- [7] 2.1. Az indítványozó keresetet terjesztett elő a Szentendrei Városi Bíróságon két természetes személlyel szemben. Az I. rendű alperes a fentiek szerint felszámolási eljárás alá került részvénytársaságnak volt különböző időtartamokra a vezérigazgatója, igazgatósági elnöke, igazgatója. A II. rendű alperes I. rendű alperes felesége, és a felügyelő bizottság tagja volt. Mindketten közvetlen, illetve közvetett részesedéssel részvényesei is voltak a jogvitával érintett gazdasági társaságnak. Ezen perben az indítványozó módosított kereseti igényét a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 50. §-ában megjelölt, a korlátolt részvényesi felelősséget bizonyos esetekben áttörni engedő szabályaira alapította. Az elsőfokú bíróságnak a per megszüntetésére vonatkozó végzését a Pest Megyei Bíróság helyben hagyta. Az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet elbírálva a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság végzését hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság rámutatott arra, hogy a társasági törvény speciális, korlátozott részvényesi felelősséget áttörő szabályaira alapított felelősség akkor állapítható meg, ha a részvényes jogait felhasználva élt a társaság elkülönült jogi személyiségével és saját korlátolt felelősségével, ennek jogkövetkezményeit azonban csak a társaság jogutód nélküli megszűnését követően lehet érvényesíteni.

- [8] 2.2. Az indítványozó 2010. június 23-án nyújtotta be azt a keresetet, mely megindította jelen alkotmányjogi panasz közvetlen előzményeként értékelendő, kártérítés megfizetése iránt indított peres eljárást. Az indítványozó kereseti kérelmét az előzőekben ismertetett, ugyanazon személyek ellen terjesztette elő: I. rendű alperes, mint a cég vezérigazgatója, II. rendű alperes pedig mint I. rendű alperes házastársa, és mint a főkötelezett „árnyékdirektora” ellen. Az indítványozó a peres eljárás során keresetét akként módosította, hogy elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §-ban foglalt általános kártérítési szabályok alapján támasztott igényt alperesekkel szemben, másodlagosan pedig a Csódtv. 33/A. §-a alapján kérte annak megállapítását, hogy az alperesek mint a részvénytársaság „f.a.” vezető tisztségviselői a feladataikat nem a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján látták el, ezáltal a társaság vagyona csökkent, jogügyleteik megkötésekor előre láthatták, hogy az előidézett fizetésektelenség miatt a hitelezői követelések nem lesznek teljesíthetők. Az indítványozó keresetének ténybeli alapjául fenntartotta azon állítását, hogy amennyiben az alperesek a törvényi előírások betartásával kezelték volna a részvénytársaság vagyont, úgy követelése kielégíthető lett volna. Az indítványozó kereseti előadása szerint az alperesek, mint az adós társaság vezető tisztségviselői a társaság vagyont jogellenes intézkedéseikkel szándékosan eltüntették akként, hogy a társaság vagyoni eszközeit szabálytalanul az érdekeltségi körükbe tartozó gazdasági társaságokhoz csoportosították, mentették át.
- [9] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 22.G.41.621/2011/22. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította, megállapította, hogy az indítványozó elsődleges és másodlagos kereseti kérelme is alaptalan.
- [10] A másodlagos kereseti kérelem tekintetében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Csódtv. 33/A. §-át a 2006. július elsejei hatálybalépést követően indult eljárásokban kell alkalmazni, ezért az a perben nem alkalmazható, mivel nem szolgálhat alapul az alpereseknek a hatályba lépést megelőzően tanúsított magatartása miatti felelősség megállapítására.
- [11] Az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában megállapította, hogy az alperesek kártérítési felelősségének meglétét a magatartások tanúsítása időpontjában hatályos jogszabályi rendelkezések alapján kell elbírálni, így az alperesek vezető tisztségviselői minőségének, felelősségének vizsgálatakor a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: régi Gt.) rendelkezését kell alkalmazni. Ebből következően a régi Gt. 21. § (3) bekezdése alapján a II. rendű alperes, mint felügyelő bizottsági tag nem minősülhet vezető tisztségviselőnek, ezért a vele szemben támasztott kártérítési igény – perbeli legitimáció hiányában – megalapozatlan. Az I. rendű alperessel szembeni keresetet azonban érdemben vizsgálta. Ennek során azt állapította meg a bíróság, hogy – szem előtt tartva a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, illetve a joggal való visszaélés tilalmát – a keresetben megjelölt magatartások nem szolgálhatnak alapul az I. rendű alperessel szemben a régi Ptk. 339. §-a szerinti kártérítési felelősség megállapítására. Kiemelte az első fokú bíróság, hogy a régi Gt. 29. § (3) bekezdésének alkalmazás körében kialakult bírói gyakorlat szerint a gazdasági társaság vezető tisztségviselője által e jogkörében eljárva harmadik személynek okozott kárért közvetlenül a társaság tartozik kártérítési felelősséggel, a vezető tisztségviselőt harmadik személlyel szemben a régi Ptk. 339. §-a alapján csak kivételesen, abban az esetben terhelheti kártérítési felelősség, ha vezető tisztségviselői jogkörével súlyosan visszaélve tanúsít olyan magatartást, amely harmadik személynek kárt okoz. A rendelkezésre álló adatok alapján nem találta megállapíthatónak az első fokú bíróság azt, hogy az I. rendű alperes vezető tisztségviselői jogkörében eljárva olyan visszaélésszerű magatartást tanúsított volna, amely a régi Ptk. 339. §-a szerinti kártérítési felelősségét megalapozhatná.
- [12] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes, és az indokolásra vonatkozóan az alperesek is fellebbezést terjesztettek elő. A Fővárosi Ítéletőktábla 2013. március 26-án 10.Gf.40.418/2012/8. számon meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Fővárosi Ítéletőktábla a fellebbezéseket megalapozatlannak találta, megállapította, hogy az első fokon eljáró bíróság a tényállást a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok helyes értékelésével, mérlegelésével helytállóan állapította meg, és az arra alapított jogi következtetés is érdemben helytálló.
- [13] 2.3. A Fővárosi Ítéletőktábla ezen, 10.Gf.40.418/2012/8. számon meghozott ítéletével szemben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az indítványozó. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó azt állította, hogy az íté-

lőtábla ítélete ellentétes az Alaptörvény I., XIII., XV. és XXIV. cikkével is. Az indítványozó előadta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet sérti a régi Ptk. és a Csódtv. szakaszait, továbbá az esetenként túlbizonyított körülmények ellenére az ítélet indokolása „zavaros, homályos, helyenként nem egyértelmű”. Kiemelte alkotmányjogi panaszában, hogy az ítélettel ellentétben, az eljáró bíróságoknak alkalmaznia kellett volna a Csódtv. 33/A. §-át, melynek mellőzése „önmagában is alaptörvény-ellenes”.

- [14] Az Alkotmánybíróság főtárgya 2013. augusztus elsején kelt levelében tájékoztatta az indítványozót arról, hogy az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, mely – egyebek mellett – akkor minősül határozottnak, ha egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, és indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az alkotmányjogi panasz azonban kellő indokolás nélkül utal az Alaptörvény I., XIII., XV. és XXIV. cikkeire. Tájékoztatta az Alkotmánybíróság főtárgya az indítványozót arról, hogy a jelzett hiányosságok tekintetében alkotmányjogi panaszát kiegészítheti, továbbá arról is, hogy érdemi alkotmánybírói eljárás megindítására csak akkor van lehetőség, ha a hiánypótlás maradéktalanul megfelel az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglaltaknak.
- [15] Az indítványozó indítvány kiegészítésében előadta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet azért ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikkével, mert a bíróság önkényesen, olyan jelentést tulajdonított az alkalmazott törvényi szabálynak, mely ellentétes annak magyar nyelv szabályai szerinti jelentésével, valamint a törvényjavaslathoz fűzött miniszteri indokolásból megismerhető jogalkotói akarattal. Szintén az Alaptörvény XXIV. cikkével ellentétes az is az alkotmányjogi panasz szerint, hogy a bíróság elmulasztotta a tényállást pontosan és részletesen tisztázni. Az indítványozó szerint nem közvetlenül, hanem áttételesen sérti az ítélet az Alaptörvény XV. cikkét is, mert az alperesek szabálytalanságai felett „szemet hunytak” az eljáró hatóságok, bíróságok. Az Alaptörvény XIII. cikkének sérelme kapcsán előadta, hogy „joggal számíthatott a bíróság által megítélt összeg fizetésére, ennek hiányában a sérelem orvoslására”.
- [16] 2.4. A Fővárosi Törvényszék 22.G.41.621/2011/33. számú végzésével elrendelte a Fővárosi Ítéltábla jogerőre emelkedett 10.Gf.40.418/2012/8. számú ítélet végrehajtásának felfüggesztését az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [18] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [19] Ahogyan arra az Alkotmánybíróság már egy korábbi döntésében is rámutatott, {3032/2014. (III. 3.) AB végzés, Indokolás [12]} az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem a bírósági eljárásokra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik. Az indítványozó által hivatkozott ezen alaptörvényi rendelkezés és a támadott ítéltáblai ítélet közötti összefüggés tehát egyértelműen hiányzik. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadály a {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [20] Ezt meghaladóan, az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény I., XIII., és XV. cikkeire alapított részeiben – a főtárgyi tájékoztatás ellenére – továbbra sem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek. Az alkotmányjogi panasz és annak kiegészítése sem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, és miben áll a megjelölt, Alaptörvényben biztosított jogok sérelme, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) és e) pontjaiban foglaltaknak.
- [21] Utal az Alkotmánybíróság egy korábbi ügyben tett megállapításaira is: önmagában az a tény, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat a bíróságok az indítványozótól eltérő módon értékelték, azokból nem az indítványozó által helyesnek vélt következtetést vonták le, s ezért ő peresztes lett, még nem teszi az eljárást tisztességtelenné {3202/2013. (X. 31.) AB végzés, Indokolás [10]}. Amint arra a 148/D/2011. AB határozat is rámutatott, „[a]z, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – peresztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta [jogi] álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem [...]” (ABH 2011, 2347, 2352.). Nem lehet alkotmá-

nyossági vizsgálat tárgya, hogy a bíróság milyen tényeket, bizonyítékokat vett figyelembe, és hogyan értékelte azokat. Az indítványozó felülvizsgálati eljárást nem kezdeményezett, mely azonban nem jelenti akadályát az alkotmányjogi panasz benyújtásának, mivel az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint a jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Megjegyzi azonban az Alkotmánybíróság, hogy a felülvizsgálati eljárás az a perorvoslat, melyet jogszabálysértés esetén lehet előterjeszteni, míg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt alaptörvény-ellenes bírói döntés esetén.

- [22] 4. Az alkotmányjogi panasz elbírálása során az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság tanácsa járt el. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján a befogadás visszautasítása esetén rövidített indokolással ellátott végzést hoz.
- [23] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapítja, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) és *e*) pontjaiban foglaltaknak, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. május 6.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1107/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3152/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény 15. §-a és 16. §-a – az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésére és 2. cikk (1) bekezdésére alapított – alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján, 2014. május 1-jén alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúriánál, az Alkotmánybírósághoz címezve.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban azt kérelmezte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény (a továbbiakban: Vjt.) 15. §-a és 16. §-a alaptörvény-ellenességét, mivel álláspontja szerint ezen jogszabályi rendelkezések sértik az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdését, valamint a XXIII. cikk (1) bekezdését.

- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz közvetlen előzményéhez tartozik, hogy az indítványozó 2014. április 15-én kifogást nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB), melyben előadta, hogy álláspontja szerint „az Alaptörvény nem tartalmaz arra lehetőséget, hogy a választópolgárok által leadott szavazatokat a választási eredmény megállapításakor manipulálják, azaz a szavazóköri eredményeket ilyen vagy olyan módon módosítsák, a szavazóköri leadott szavazatokat ide-oda tologassák”. Erre hivatkozva kérte a Nemzeti Választási Bizottságot, hogy a „választási eredményt az Alaptörvényben foglaltak szerint” állapítsa meg.
- [4] Ezen kifogást a Nemzeti Választási Bizottság a 1044/2014. számú határozatával a Ve. 215. § c) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert a kifogás nem tartalmazta a Ve. 212. § (2) bekezdés a) és b) pontjaiban foglaltakat, vagyis az indítványozó elmulasztotta megjelölni a megsértett jogszabályt, és előadni a jogszabálysértés bizonyítékait. Az NVB határozata tartalmazta a jogorvoslatról szóló tájékoztatást, és e körben rámutatott, hogy a bírósági felülvizsgálat során a jogi képviselő kötelező.
- [5] Az NVB 1044/2014. számú határozata ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A felülvizsgálati kérelemben azonban nem a kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítását sérelmezte, hanem a Vjt. 15. § és 16. §-ait kifogásolta. A Kúria 2014. április 22. napján hozta meg a Kvk.II.37.502/2014/2. számú végzését, melyben érdemi vizsgálat nélkül elutasította az indítványozó felülvizsgálati kérelmét, mert azt érdemi vizsgálatra alkalmatlannak találta. Döntésében a Kúria rámutatott, hogy a Ve. 224. § (5) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi képviselő kötelező, melynek elmaradása a Ve. 231. § (2) bekezdése alapján érdemi vizsgálat nélküli elutasítást eredményez. Kitért a Kúria az indokolásában arra is, hogy az indítványozó által kezdeményezett pártfogó ügyvéd kirendelése iránti eljárás lefolytatását a Ve. nem teszi lehetővé, mert ezen kérelem szabályszerű elbírálása a Ve. szerinti határidők betartását veszélyeztetné, ezek túllépésével pedig a Kúria a választási eljárás alapelveit sértene meg. Mivel az indítványozó a felülvizsgálati kérelmét az előírt, kötelező ügyvédi képviselő nélkül nyújtotta be, pártfogó ügyvéd kirendelésének pedig nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Ve. 231. § (2) bekezdése alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [6] Az indítványozó 2014. május 1-jén a Kúria Kvk.II.37.502/2014/2. számú végzése ellen terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján, mely az Alkotmánybírósághoz 2014. május 5-én érkezett. Az alkotmányjogi panasz a Vjt. 15. §-a és 16. §-a alaptörvény-ellenességét állította. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó elsődlegesen amellel érvelt, hogy indítványa teljesíti az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott törvényi feltételeket. Több korábbi alkotmánybírósági határozat idézésével látta alátámasztottnak azt, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXIII. cikk (1) bekezdésével (választói akarattal, közvetlenséggel és a választójog egyenlőségével).
- [7] 3. A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közzétételétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A (2) bekezdés kimondja, hogy az Alkotmánybíróság az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszról az Abtv. 56. §-a szerint a beérkezésétől számított három munkanapon belül, a befogadott alkotmányjogi panaszról további három munkanapon belül dönt. A jelen ügyben az alkotmányjogi panasz a Vjt. 15. §-a és 16. §-a alaptörvény-ellenességét állítja.
- [8] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek nem felel meg.
- [9] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint előterjesztett alkotmányjogi panasz elbírálásának előfeltétele, hogy a támadott jogszabályi rendelkezéseket az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazzák. Megállapítható, hogy sem az NVB 1044/2014. számú határozatában, sem a Kúria Kvk.II.37.502/2014/2. számú végzésében a támadott jogszabályi rendelkezések nem kerültek alkalmazásra. Az NVB és a Kúria érdemi vizsgálat nélküli elutasító döntéseket hozott, a megsértett jogszabályhelyek, és az ezt alátámasztó bizonyítékok megjelölésének, illetve a kötelező ügyvédi képviselő hiánya miatt.
- [10] Megjegyzi ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy jelen alkotmányjogi panasz benyújtását követően, az alkotmányjogi panasszal érintett egyik jogszabályi rendelkezés – a Vjt. 15. § (1) bekezdés b) pontja – alkotmányosságát érdemben vizsgálta az IV/870/2014. számú ügyben hozott határozatával.

- [11] 5. Az alkotmányjogi panasz elbírálása során az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság tanácsa járt el. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján a befogadás visszautasítása esetén rövidített indokolással ellátott végzést hoz.
- [12] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az Abtv. 56. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. május 6.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/890/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3153/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Főváros Közgyűlésének a közterületek használatáról és használatának rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Fővárosi Közgyűlés rendeletének 12. § (1) bekezdése megsemmisítésére és alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók 2013. október 22-én alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő a Budapest Főváros XX. Kerület, Pesterzsébet Önkormányzatának képviselő-testülete VG-13018/3/2011. számú, a Budapest Főváros XX. kerület, Pesterzsébet Önkormányzatának Gazdasági és Városfejlesztési Bizottság VA-39239/4/2010. és VA-39239/5/2010. számú határozataival, illetve a Kúria Kfv.III.37.266/2012/9. számú és a Fővárosi Törvényszék 18.K.31.778/2011/14. számú ítéletével szemben.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben az indítványozók mint I. és II. rendű felperesek 1983-tól kezdve a Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzata (mint Budapest Főváros XX. kerületi Tanács VB Műszaki Osztálya jogutódja) alperes határozatával ideiglenes jelleggel közterület használati és építési engedélyt kaptak. A határozatok tartalmazták, hogy a felépítmények ideiglenesek, eltávolításukat a közterület használat megszüntetését és eredeti állapotának helyreállítását, minden kártalanítási igény nélkül a hatósági felszólítást követően kötelesek az engedélyesek – jelen esetben az I. és II. rendű felperes – elvégezni. Az I. és II. rendű felperesek pavilont létesítettek a közterületi ingatlanon.
- [3] Az alperes az I. és II. rendű felperesek 2011-re vonatkozó közterület használati engedély iránti kérelmeiket alakoszerű határozattal elutasította és egyidejűleg arra kötelezte a felpereseket, hogy a közterület eredeti állapotának helyreállítását kártalanítási igény nélkül, határidőben végezzék el.

- [4] A felperesek fellebbeztek a határozat ellen, amely fellebbezéseket az alperesi képviselő-testület határozatával elutasította. Ebben utalt arra, hogy az elsőfokú határozatokat azért hagyta helyben, mert az alperes a területet más célra kívánja hasznosítani.
- [5] A felperesek keresetükben az alperesi határozatok felülvizsgálatát, hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárásra kötelezését kérték. Másodlagos kereseti kérelemként a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban Ket.) 121. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a határozatnak a közterület eredeti állapotának kártalanítási igény nélkül helyreállítását elrendelő részének az elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését kérték. A felépítmény tartós jellegére hivatkoztak, utalva azokra az építési jellemzőkre, amelyekből azt a következtetést vonták le, hogy a tulajdonukban álló, pavilonnak nevezett épület ingatlannak minősül és a kérdéses közterület alkotórészét képezi. Így annak lebontása a felperesek részére érdeksérelmet jelentene, sérti a felperesek önálló ingatlantulajdonhoz való jogát is. Ezzel kapcsolatban hivatkoztak a Magyar Köztársaság Alkotmányának 13. § (1) bekezdésére, kifogásolták, hogy az alperesi határozat a terület más célra történő hasznosítását jelölte meg, ezt a más célt azonban nem ismertette, a döntés tehát a Pp. 339/B. §-a alapján jogsértő, mert a mérlegelési jogkörben hozott határozat tekintetében a mérlegelés szempontjai nem voltak megállapíthatóak.
- [6] Másodlagos kereseti kérelmükben a felperesek arra hivatkoztak, hogy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 34. § (1) és (2) bekezdés *b*) pontja szerint a bontás építészeti hatósági eljárásfajta, mely hatósági feladat az önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe tartozik, tehát a Ket. 20. §, valamint 121. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján az alperes által meghozott határozat semmis, nem tartozik az eljáró hatóság hatáskörébe vagy illetékességébe.
- [7] Az elsőfokú bíróság a felperesek kereseteit ítéletével elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy az alperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a helyi önkormányzatokról szóló, többször módosított 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 79. §-a alapján a közterület forgalomképtelen, elidegenítésére sem kerülhet sor, tehát a pavilon tulajdonosa ráépítés jogcímén sem szerezheti meg. A felépítmény ideiglenes jellege nem kétséges. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában továbbá hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság BH. 1991.372. számú eseti döntésében kifejtettekre és arra, miszerint azt maguk a felperesek sem vitatták, hogy a közterületre állított pavilon a földterületbe való mechanikus bekapcsolása ellenére is megtartja ingó jellegét, így az a földrészlet tartozéka és nem alkotórésze, feltéve, hogy a földrészletbe való beolvasztás nyilvánvalóan ideiglenes célzatú. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperesi önkormányzat a saját tulajdonában álló ingatlanrészt engedte hosszútávú, illetve meghatározott időtartamú használatra, amikor közterület használatot biztosított a felperesek részére, azonban a megkötött megállapodások mindig rögzítették a használat ideiglenes jellegét és a kártalanítás nélküli helyreállítási kötelezettséget.
- [8] A felperesek másodlagos keresete kapcsán az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a perbeli esetben a bontásra való kötelezés kizárólag a közterület használathoz kapcsolódik, így az azzal kapcsolatos tevékenységek az Ötv. 9–11. §-ai alapján, valamint figyelemmel a Fővárosi Közgyűlési rendelet, továbbá az Ör. rendelkezéseire az önkormányzat hatáskörébe tartozik, tehát a Ket. 111. §-a szerinti semmisség a perbeli esetben nem áll fenn.
- [9] A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését kérték, a keresetükben foglaltakat fenntartották. A felperesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) és az I. cikk (3) bekezdésének sérelmére hivatkoztak.
- [10] A Kúria Kfv. III.37.266/2012/9. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria szerint a perben korábban eljáró bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást és abból az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával helytálló jogi következtetést vont le, azzal a Kúria is maradéktalanul egyetértett.
- [11] 2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a Kúria Kfv.III.37.266/2012/9. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 18.K.31.778/2011/14. számú ítélete, illetve Budapest Főváros XX. Kerület, Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselő-testülete VG-13018/3/2011. számú határozata és a Budapest Főváros XX. Kerület, Pesterzsébet Önkormányzatának Gazdasági és Városfejlesztési Bizottsága VA-39239/4/2010. és VA-39239/5/2010. számú határozatai alaptörvény-ellenességének megállapítását azért kérték, mert álláspontjuk szerint azok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét, az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében foglalt vállalkozási szabadság jogát, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot, illetve az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz fűződő jogot.

- [12] Az indítványozók a fenti alkotmányjogi panaszukat az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján nyújtották be. Indítványukban azonban konkrét jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítását nem kérték, és az Abtv. 27. §-ra nem hivatkoztak.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság 2013. november 8-án hiánypótlásra hívta fel az indítványozókat, mert az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdése alapján nem tartalmazott határozott kérelmet.
- [14] Az indítványozók határidőn belül hiánypótlást nyújtottak be. Megváltoztatott kérelmükben a Budapest Fővárosi Közgyűlésének a közterületek használatáról és használatának rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Fővárosi Közgyűlés rendelet 12. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték és előző kérelmüket nem tartották fenn. Véleményük szerint ugyanis az sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, amely a tulajdonhoz való jogot biztosítja, hiszen álláspontjuk szerint az indítványozó tulajdonosokat saját, ingatlanuk minősülő felépítményük minden kártalanítás nélküli elbontására való kötelezésre adott alapot a lefolytatott közigazgatási eljárásokban.
- [15] 4. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság követelményeinek.
- [16] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Jelen esetben ilyen, az ügyet érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az indítvány nem vet fel.
- [17] Az alkotmányos tulajdonvédelem a meglévő tulajdonra vonatkozik, a tulajdonhoz való jog nem biztosít jogot a tulajdonszerzésre {3021/2014. (II. 11.) AB végzés. Indokolás [13]}. Jelen ügyben az eljáró bíróságok – a Polgári Törvénykönyv, az önkormányzatokról szóló törvény, az építési engedély és egyéb bizonyítékok alapján – azt állapították meg, hogy az indítványozók nem szereztek tulajdonjogot ingatlan felett. Az indítványozók az engedély ideiglenes jellegének ismeretében, a támadott jogszabályi rendelkezéssel azonos tartalmú közterület-használati megállapodás megkötésével, vagyis az abban foglalt feltételek elfogadásával, saját elhatározásuk alapján használták a közterület meghatározott részét. Az indítványozók által felhozott összefüggésben és érvek alapján ezért a tulajdonhoz való jog és a támadott jogszabályi rendelkezés között alkotmányos összefüggés nem mutatható ki.
- [18] Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt törvényi követelményeknek, ezért az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a, továbbá az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. május 6.

Dr. Lenkovic Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1536/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3154/2014. (V. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.253/2012/4. számú ítélete, illetve a Magyar Honvédség külföldi szolgálatot teljesítő és külföldi tanulmányokat folytató személyi állománya devizaellátmányáról és egyes ellátmányon kívüli pénzbeli járandóságairól szóló 26/2007. (VI. 20.) HM rendelet 33. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó négy magánszemély jogi képviselőjük útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé.
- [2] Az indítványozók indítványa elsődlegesen arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.253/2012/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg; másodlagosan pedig – amennyiben az Alkotmánybíróság nem állapítja meg a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét – a Magyar Honvédség külföldi szolgálatot teljesítő és külföldi tanulmányokat folytató személyi állománya devizaellátmányáról és egyes ellátmányon kívüli pénzbeli járandóságairól szóló 26/2007. (VI. 20.) HM rendelet (a továbbiakban: R.) 33. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [3] Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az R.-t a külföldi szolgálatot teljesítők egyes járandóságairól szóló 18/2013. (IX. 5.) HM rendelet 65. §-a 2013. szeptember 13-ával hatályon kívül helyezte, de ez a tény az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti eljárásban – az Abtv. 41. § (3) bekezdésére és 64. § e) pontjára is figyelemmel – nem képezi akadályát az Alkotmánybíróság eljárásának.
- [4] 1.1. Az indítványozók – a munkabér és egyéb anyagi juttatások megfizetése iránt indított munkaügyi per felperesei – eltérő időszakokban, 2009-ben, 2010-ben és 2011-ben az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió, Magyar Kontingens (UNFICYP HUNCON) állományában az UNFICYP Parancsnokságán, Nicosiában, a Törzstiszti Csoport tagjaként teljesítettek szolgálatot. A szolgálatteljesítésük idejére sem a Magyar Honvédség, sem nemzetközi szervezet nem biztosított számukra természetbeni ellátást (szállás, ételmezés, stb.), hanem ehelyett ún. MSA („Mission Subsistance Allowance”, magyarul: missziós létfenntartási alap) ellátásban részesültek. Az indítványozókat kiküldetésük előtt tájékoztatták arról, hogy devizaellátmányt nem kapnak. Vezénylési parancsaik rögzítik, hogy „nevezett külföldi napidíj és egyéb ellátását az ENSZ illetékes szerve biztosítja”.
- [5] 1.2. A jogviták keletkezésekor hatályos magyar jogszabályok [a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 279. § (2) bekezdésével, 2013. július 1-jével hatályon kívül helyezett, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény – a továbbiakban: Hjt. – és az R.] alapján a külföldi szolgálatra kiküldött katonák alapvetően három célból, három típusú juttatásban részesültek: az itthon maradt családtagok ellátása, itthoni ingatlanokkal kapcsolatos költségek, stb. fedezésére megkapták a belföldi bérüket; a külföldi táborhelyen térítésmentes ételmezés, elhelyezés, egészségügyi ellátás, ruházat, fegyverzet, egyéb felszerelés illette meg őket és a kinn tartózkodásukkal kapcsolatos egyéb költségek fedezésére devizaellátmányban részesültek. Ez utóbbi mértéke a fizikai, pszichikai igénybevételtől, éghajlati viszonyoktól, biztonsági helyzettől függött.
- [6] 2007. július 1-jéig az UNFICYP HUNCON állománytáblájában szereplő törzstisztek misszióbeli ellátását az ENSZ – a kontingens többi tagjához hasonlóan – természetben biztosította. A törzstisztek a természetbeni ellátáson felül a Magyar Honvédségtől devizaellátmányban részesültek. Az ENSZ Közgyűlés A/C.5/61/L.49. számú

határozatával a törzstisztek ellátási rendszerét megváltoztatta, a korábbi térítésmentes természetbeni ellátás helyett 2007. július 1-jétől bevezette az MSA fizetésének a rendszerét. Ezzel egyidejűleg az ENSZ a törzstisztek vonatkozásában beszüntette a nemzeti kormányoknak azelőtt járó refinanszírozási fejkvóta folyósítását. Mindezekre tekintettel 2007. október 1-jétől a Magyar Honvédség a devizaellátmány folyósítását a törzstisztek részére megszüntette, helyette külföldi napidíj-kiegészítés került bevezetésre azon törzstisztek részére, akiknek az ENSZ által fizetett MSA összege nem érte el a külföldi napidíj 1 hónapra számított összegének a 150 %-át (l. R. 37/A. §). Erre az R. 33. § (3) bekezdésének az alkalmazásával került sor, mely szerint: „Az (1)–(2) bekezdésben foglaltaktól eltérően azon kiküldöttekre, akiknek a külföldi pénzbeli ellátását közvetlenül a béketámogató műveletet irányító nemzetközi szervezet biztosítja, a 34–37. § és a 38–40. § helyett a 37/A. § rendelkezéseit kell alkalmazni.”

- [7] 1.3. Az indítványozók szolgálati panaszt nyújtottak be a MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka részére, amelyben az elmaradt devizaellátmány megállapítását és folyósítását kérték. A parancsnok a panasznak nem adott helyt, ezért elbírálásra felterjesztette a HM Honvéd Vezérkar főnökéhez, aki azt mint megalapozatlant, határozatával elutasította. Az indítványozók ezután nyújtották be keresetlevelüket a Székesfehérvári Munkaügyi Bírósághoz. A bíróság az egyenként benyújtott keresetleveleket tárgyi összefüggés okán egyesítette.
- [8] Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy a devizaellátmány a Hjt. 125/A. §-a alapján megilleti őket, kifizetése a Magyar Honvédség feladata. Az MSA ugyanis nem minősül pénzbeli ellátásnak, mert azzal az ENSZ kizárólag a korábban térítésmentesen nyújtott szállást, étkezést, utaztatási és egyéb természetbeni ellátást váltotta ki, beosztásra és rendfokozatra tekintet nélkül, azonos összegben illeti meg a jogosultakat, nincs devizaellátmány tartalma. Nézetük szerint az alperes munkáltató hátrányos megkülönböztetésben részesítette őket, mivel az UNFICYP HUNCON állományába tartozók többségét (a nem törzstiszteket) változatlanul térítésmentesen, természetben illetik meg az R. 33. § (1) bekezdése szerinti étkeztési, elhelyezési és egészségügyi ellátások és ezen felül pénzbeli ellátásként devizaellátmányt, devizaellátmány-kiegészítést és vezetői devizaellátmány-pótlékot is kapnak. Az MSA-val ellátott állománynak saját magának kellett fizetnie ugyanezen szolgáltatásokért. A devizaellátmányban részesülők a nyugdíj-megállapítás szempontjából is indokolatlanul kedvezőbb helyzetbe kerültek. A devizaellátmány beszámít az adóalapba, így nyugdíjjárulék fizetési kötelezettség terheli és a nyugdíj mértékének megállapításakor is figyelembe veszik. Az MSA viszont adó- és illetékmentes juttatás, ezért nem kell utána nyugdíjjárulékot fizetni, viszont a nyugdíj mértékének megállapításakor sem veszik figyelembe.
- [9] Az alperes arra hivatkozott, hogy az MSA meghatározott pénzüsszeg, pénzbeli ellátás, amelyet az ENSZ folyósít. Emiatt az indítványozókra az R. 33. § (3) bekezdésében foglalt szabályokat kell alkalmazni, így nem illeti meg őket devizaellátmány. Az MSA sajátos, kettős rendeltetésű, költségtérítés jellegű pénzbeli ellátási forma, amely egyrészt valóban fedezi a magyar jognak megfelelő ingyenes természetbeni ellátás költségeit, az ezen felül fennmaradó rész viszont megfeleltethető a devizaellátmánynak, vagyis minden jogos igényt kielégítő kombinált, komplex juttatás. Utalt arra, hogy az ENSZ az MSA bevezetésével egyidejűleg a törzstisztek vonatkozásában beszüntette a nemzeti kormányoknak azelőtt járó refinanszírozási fejkvóta folyósítását. Szerinte ezzel a magyar törzstisztek vonatkozásában a külföldi kiküldetéssel kapcsolatos költségek viselése átszállt a nemzetközi szervezetekre, a magyar munkáltató kizárólag a belföldi illetmény folyósítására volt köteles.
- [10] 1.4. A vitás – a perben eljáró bíróságok által nem egységesen értelmezett – kérdés az volt, hogy az MSA-t (többcélú) pénzbeli ellátásnak vagy kizárólag a természetbeni ellátás pénzbeli megváltásának kell-e tekinteni.
- [11] Az ügyben első- és másodfokon eljáró bíróságok (a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság és a Fejér Megyei Bíróság) helyt adtak az indítványozók keresetének és megállapították az elmaradt devizaellátmány összegét. A bíróságok álláspontja szerint az MSA kizárólag az elmaradt természetbeni ellátás kiváltását szolgáló pénzbeli ellátás, így a törzstisztek nem részesülnek – a magyar szabályozás szerint őket egyébként megillető – a külföldi tartózkodással kapcsolatban felmerülő többletköltségek fedezésére szolgáló ellátásban (devizaellátmányban).
- [12] 1.5. A Kúria – felülvizsgálati bírósággént eljárva – a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az indítványozók keresetét elutasította. A Hjt. 52. §-át értelmezve megállapította: nem tiltott, hogy a devizaellátmányt más elnevezéssel vagy ellátással összevontan folyósítsák. Az MSA jellegének vizsgálatakor figyelembe vette az ENSZ Békefenntartó Műveletek Főosztálya faxának 3.a. és 5. pontját, melyek szerint az MSA nemcsak az étkezés, szállás költségeinek, hanem a fegyverzet, a felszerelés, a lőszer, a ruházat költségeinek a fedezésére, és a korábban rekreációs szabadságra járó juttatás, napidíj,

valamint a küldő országok törzstisztjei után fizetett „alap visszatérítés” kiváltására is szolgált. A fax 8. pontjából is – miszerint ha a törzstisztek számára az elhelyezés, étkezés biztosított, az MSA kevesebb – az MSA komplex jellege következik. A misszió gazdasági-költségvetési igazgatója által adott nyilatkozat szerint az MSA nem tekinthető fizetésnek, az egy napi létfenntartási juttatás, amelyet az ENSZ fizet az arra jogosultak számára a missziós területen felmerülő megélhetési költségek fedezésére. Rendelgetése, hogy fedezze a) a hosszútávú szállás bérleti költségeit; b) az étkezést; c) a szolgálati helyen felmerülő egyéb váratlan költségeket. Az R. 3. § m) pontja szerint a devizaellátmány célja a tartós külföldi szolgálatot teljesítők részére a külföldi tartózkodással összefüggésben felmerült többletkiadásokhoz és költségekhez való hozzájárulás. Az MSA rendelgetését és a devizaellátmány fogalmát összevetve a Kúria megállapította, hogy az MSA juttatásának van olyan célja, amely megfelel a devizaellátmány juttatása céljának; ezért az MSA a devizaellátmányt is magában foglalja. A bíróság megállapította továbbá, hogy az MSA pénzbeli ellátás; az abban részesülőkre egyértelműen az R. 33. § (3) bekezdését kell alkalmazni. Hangsúlyozta: „az R. a békefenntartó missziót teljesítők külföldi ellátásának formája (természetbeni vagy pénzbeli) és a folyósító személye különbözőségére tekintettel szabályozza eltérően a kiküldötteket megillető juttatásokat, ezért a külföldön szolgálatot teljesítők az ellátási formák különbözősége miatt nem tekinthetők azonos helyzetben levőknek, így diszkriminációról nem lehet szó.”

- [13] 2. Az indítványozók első beadványukban az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésének és a XV. cikk (2) bekezdésének a sérelme miatt a Kúria ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a megsemmisítését kérték. Nézetük szerint az R. 33. § (3) bekezdésének az UNFICYP HUNCON törzstisztjeire való alkalmazása alaptörvény-ellenes jogértelmezés, ami abból ered, hogy a Kúria az MSA-t, mint „külföldi pénzbeli ellátást” azonosította a pénzbeli ellátással, a devizaellátmánnyal. Ez – véleményük szerint – ellentétes az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésével (és 28. cikkével is, bár ezt a rendelkezést csak megjelölik az indítványozók, de nem hívják fel, mint az alaptörvény-ellenesség indokát).
- [14] Az indítványozók álláspontja szerint a Hjt. 125/A. §-a alapján napidíj-kiegészítést csak meghatározott személyi kör kaphatott (katonai megfigyelők), ezért az R. 33. § (3) bekezdését nem alkalmazhatták volna más személyi körre.
- [15] A külföldi pénzbeli ellátás fogalmát, pontos tartalmát nem határozza meg az R., nézetük szerint ez vezethetett a jogszabály téves és alaptörvény-ellenes alkalmazásához. Az R. 5. § (1) bekezdése alapján a kiküldő által érvényesítendő szempont az, hogy a kiküldött nem kerülhet előnyösebb helyzetbe azáltal, hogy az ellátást számára a meghívó vagy a fogadó fél biztosítja; a jogalkalmazónak azonban azt is figyelembe kellett volna vennie, hogy hátrányosabb helyzetbe sem kerülhet.
- [16] Az indítványozók hivatkoztak továbbá a Hjt. 6. §-ára, mely szerint a szolgálati viszonytal kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Nézetük szerint a kiküldő munkáltató önkényesen állapította meg, hogy egy adott személyi kör vonatkozásában mely juttatások folyósíthatók. Az indítványozók megjelölték továbbá az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról szóló lisszaboni szerződés kihirdetéséről szóló 2007. évi CLXVIII. törvény 2. számú mellékletével kihirdetett AZ EURÓPAI UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA (továbbiakban: Charta) 21. cikkét, mint olyat, amely szintén tartalmazza a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.
- [17] Az indítványozók kiegészített indítványukban érintett alaptörvényi rendelkezésként jelölték meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, II. cikkét, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XVII. cikk (3) bekezdését. Hivatkoztak arra, hogy az Alkotmánybíróság a hátrányos megkülönböztetés tilalmát nem szűkítette le az Alaptörvényben felsorolt jogokra, az az egész jogrendszerre kiterjed. A Kúria ítélete nézetük szerint sérti a törvény előtti egyenlőség elvét, megkülönböztet az emberi méltóság tekintetében és sérti a munkavállalók méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételhez való jogát [Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdés].
- [18] A megkülönböztetés szempontjából az indítványozók nézete szerint a személyi kört az UNFICYP HUNCON egész állománya jelenti. A különbségtétel e csoporton belül a Magyar Honvédség által juttatott jövedelem vonatkozásában, a törzstisztek és a kontingens egyéb tagjai között áll fenn. A megkülönböztetés következménye a kontingens tagjai közötti belső aránytalanság, mivel a törzstisztek ellátása egyrészt korábbi ellátásukhoz képest, másrészt a táborban elhelyezettekhez képest is csökkent; előfordult, hogy egy magasabb rendfokozatú törzstiszt a kiküldetés alatt összességében csekélyebb ellátásban részesült, mint a kontingens egy alacsonyabb rendfokozatú, nem törzstiszt tagja. Ez a különbségtétel sértette az indítványozó törzstisztek emberi méltóságát. A devizaellátmány megvonása a törzstisztek esetében mindazon juttatásokra is kihatással volt, amit a munkáltató a devizaellátmányból számolt. Megkülönböztetést jelent továbbá, hogy az MSA nem alapja a nyugdíjjá-

ruléknak, így a nyugdíj összegének megállapításakor is figyelmen kívül marad. Az elhelyezésbeli különbség és az ENSZ-től kapott ellátásbeli különbség alkotmányosan nem indokolhatja sem a Magyar Honvédségtől kapott juttatások eltérő mértékét, sem a majdani alacsonyabb összegű nyugdíjat.

- [19] Az indítványozók kiemelik, hogy nem a devizaellátmányhoz van Alaptörvényben biztosított joguk, hanem ahhoz, hogy a munkáltató az Alaptörvénynek megfelelő jogszabályok alkalmazása során a törvény előtti egyenlőséget tartsa tiszteletben és a munkavállalóknak biztosítsa a méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételeket. A Kúria nem hivatkozott olyan alapjogra, amelynek érdekében az indítványozóknak „a törvény előtt mindenki egyenlő” alapjoga korlátozható lenne, ennek következtében a korlátozás szükségessége-arányossága fel sem merül. A törvény előtti egyenlőség elve megkövetelte volna, hogy az indítványozók ne kerüljenek hátrányosabb helyzetbe, mint a kontingens nem törzstiszt tagjai.
- [20] Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése azáltal sérül, hogy a magyar törzstisztek a kontingens többi tagjához képest méltánytalan helyzetbe kerültek. A honvédségen belül szigorú függelmi elven alapuló hierarchikus rend, valamint annak elve uralkodik, hogy a magasabb rendfokozat magasabb jövedelemmel jár együtt. Amikor a Magyar Honvédség alacsonyabb szintű ellátást nyújt egy magasabb rendfokozatú tisztnek, mint egy ugyanolyan helyzetben levő alacsonyabb rendfokozatúnak, akkor sérül az állomány egy csoportjának emberi méltósága, és nem biztosítják számukra a méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételeket. Ez utóbbi ugyanis az arányos, az állomány többi tagjához képest indokolatlanul nem eltérő ellátást is magában foglalja.
- [21] Az indítványozók másodlagosan – abban az esetben, ha az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria megfelelően alkalmazta a jogszabályokat – az Abtv. 28. § (1) bekezdésének az alkalmazásával az R. 33. § (3) bekezdésének az alaptörvény-ellenessége megállapítását kérték az Alaptörvény II. cikkének, XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XVII. cikk (3) bekezdésének a sérelme miatt; kérték továbbá a hivatkozott rendelkezés alkalmazásának kizárását az ügyekben. Az Alaptörvény II. cikkének, XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XVII. cikk (3) bekezdésének sérelméhez kapcsolódóan külön indokolást nem terjesztettek elő, mindössze arra hivatkoztak, hogy „ebben az esetben a hátrányos megkülönböztetés nem a Kúria ítéletéből ered, hanem a Kúria által alkalmazott jogszabályokból”. Kifejtették továbbá, hogy a Hjt. 125/A. § és a 287. § (2) bekezdése alapján a honvédelmi miniszter nem hozhat olyan tartalmú rendeletet, melyben az állomány bármely tagjától a békefenntartó műveletekben való részvétel időtartamára járó devizaellátmányt megvonja; ehhez képest az R. 33. § (3) bekezdése megvonta a devizaellátmányt és a Hjt. alapján a nemzetközi katonai megfigyelői és szaktanácsadói feladatokat ellátók esetében alkalmazható napidíj kiegészítést állapított meg anélkül, hogy az indítványozók napidíjban részesülnének. Érvelésük szerint a honvédelmi miniszter túllépte a törvényi felhatalmazást, az R. a Hjt-vel ellentétes rendelkezéseket tartalmaz, így az már a kihirdetéskor Alkotmányba ütközött. Az Alaptörvény 17. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a Kormány tagja törvényi felhatalmazás alapján hozhat rendeletet, mely törvénnyel nem lehet ellentétes; ez a jogbiztonság elvébe, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe is ütközik. [Az Alaptörvény 17. cikkének megjelölése egyértelmű elírás, az indítvány tartalmilag a 18. cikk (3) bekezdését idézi.] Bár az indítványozók másodlagos kérelmükkel kapcsolatban az Abtv. 28. § (1) bekezdését jelölték meg, az Alkotmánybíróság az indítványnak ezt a részét annak tartalma szerint, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványként bírálta el.
- [22] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek; különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket vizsgálja [Abtv. 56. § (2) bekezdés]. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettek és a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.
- [23] 3.1. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdése szerinti feltételeknek formailag egészében megfelel.
- [24] Az az indítvány elem, amely az R. 33. § (3) bekezdésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény II. cikkének, XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, illetve XVII. cikk (3) bekezdésének a sérelmére alapozza, tartalmilag nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában szereplő feltételnek. Az indítványozók azt részletesen kifejtik, hogy – álláspontjuk szerint – a Kúria jogértelmezése milyen módon tartalmaz hátrányos megkülönböztetést részükre emberi méltóságuk, illetve a méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételhez való joguk tekintetében, ugyanakkor a konkrét jogszabályi rendelkezésnek az alaptörvény-ellenességét külön nem indokolják, csak korábbi indokolásukra utalnak vissza. Jogszabály, jelen esetben az R. 33. § (3) bekezdése nyilvánvalóan

másként valósíthat meg alaptörvény-ellenességet, mint egy bírói döntés. Önmagában az, hogy a jogszabály más juttatásokat biztosít a személyek két meghatározott, különböző köre részére (jelen esetben aszerint, hogy a külföldi pénzbeli ellátást a magyar állam vagy közvetlenül a béketámogató műveletet irányító nemzetközi szervezet biztosítja), még nem valósít meg hátrányos megkülönböztetést. Az indítvány az R. 33. § (3) bekezdéshez kapcsolódóan, a hátrányos megkülönböztetés vonatkozásában nem tartalmaz olyan külön indokolást, amelyet az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség vizsgálata során értékelni tudna.

- [25] A Hjt. 6. §-ával, illetve a Charta 21. cikkével kapcsolatos hivatkozás szintén nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást.
- [26] 3.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdésének a) pontja, mind a 27. § a) pontja alapján akkor lehet az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt benyújtani, ha az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérül az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása miatt vagy az ügy érdemében hozott döntés következtében.
- [27] Az Alaptörvény 18. cikk (3) bekezdése a Kormány tagjának rendeletalkotási jogát és ennek korlátait szabályozza. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe foglalt, elvont jogállamiság fogalom az Alkotmánybíróság eddig folytatott következetes gyakorlata szerint önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak [pl. 3022/2014. (II. 11.) AB végzés]. Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdés az Alaptörvény értelmezésére irányadó rendelkezés.
- [28] Az erre a három alaptörvényi rendelkezésre alapított indítványi elem a fentiekből következően nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésének a) pontjába, illetve 27. § a) pontjába foglalt feltételnek, mivel nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja.
- [29] 3.3. Az indítványozók – a Kúria ítélete vonatkozásában – az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét az emberi méltósághoz (Alaptörvény II. cikk) és a munkavállalók méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételhez való joghoz [Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdés] kapcsolódóan állították. A diszkrimináció nézetük szerint azáltal valósult meg, hogy a Kúria ügyükben az R. 33. § (3) bekezdését alkalmazta, és nem volt tekintettel az R. 33. § (1)–(2) bekezdésére.
- [30] Az, hogy az indítványozók ügyében az R. mely rendelkezését kell alkalmazni, jogalkalmazási, jogértelmezési kérdés. A Kúria részletesen megindokolta, hogy az MSA-t miért tekinti olyan komplex juttatásnak, amelynek egy része megfeleltethető a devizaellátásnak. Ebből okszerűen következik, hogy a Kúria az indítványozók esetében az R. 33. § (3) bekezdését alkalmazta.
- [31] Az Abtv. 29. §-ából következően az Alkotmánybíróság a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogértelmezési kérdések megítélése nem tartozik a hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja. Az Alkotmánybíróság – többek között – a 3028/2014. (II. 17.) AB végzésében részletezte ennek a jogkérdéseknek a megítélését. „[A]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; (...)}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; (...)}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}

- [32] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását – figyelemmel az Abtv. 27. §-ára, 29. §-ára, 52. § (1b) bekezdésének e) pontjára – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a), f) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. május 6.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1236/2013.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető
HU ISSN 2062–9273